

Nr. 3

Hof van Justitie van de EU 4 december 2025

IEF 23142; ECLI:EU:C:2025:941

Met noot van A. Ringnalda

(Mio AB e.a./Galleri Mikael & Thomas Asplund Aktiebolag en Konektra GmbH & LN/USM U. Schärer Sohne AG)

(F. Biltgen, T. von Danwitz, I. Ziemele, A. Kumin en S. Gervasoni)

Samenvatting

Art. 2, 3 en 4 RL 2001/29 (Auteursrichtlijn, art. 10 en 13 Aw)

Er bestaat geen regel-uitzondering-relatie tussen modelrechtelijke bescherming en auteursrechtelijke bescherming in die zin dat bij het onderzoek van de oorspronkelijkheid van voorwerpen van toegepaste kunst hogere eisen moeten worden gesteld dan die welke gelden voor andere soorten werken. Onder een werk in de zin van art. 2, 3 en 4 van Richtlijn 2001/29 (Auteursrechtlijn) wordt een voorwerp verstaan dat de persoonlijkheid van de auteur ervan weerspiegelt door uitdrukking te geven aan de vrije en creatieve keuzen van die auteur. Niet vrij en creatief zijn niet alleen keuzen die zijn ingegeven door verschillende – met name technische – beperkingen waaraan de auteur gebonden is tijdens het creëren van dat voorwerp, maar ook keuzen die weliswaar vrij zijn maar niet de persoonlijkheid van de auteur weerspiegelen door aan het voorwerp een uniek aspect te geven. Omstandigheden zoals de bedoelingen van die auteur tijdens het scheppingsproces, zijn inspiratiebronnen, het gebruik van reeds beschikbare vormen, demogelijkheid dat gelijkaardige voorwerpen onafhankelijk worden gecreëerd of de erkenning vandat voorwerp in de vakkringen, kunnen in voorkomend geval in aanmerking worden genomen, maar zijn in elk geval noch noodzakelijk noch doorslaggevend om de oorspronkelijkheid van het voorwerp waarvoor aanspraak op bescherming wordt gemaakt vast te stellen. Om een inbreuk op het auteursrecht vast te stellen, dient te worden bepaald of creatieve elementen van het beschermdewerk op een herkenbare manier zijn overgenomen in het vermeend inbreukmakende voorwerp. Het feit dat dezelfde algemene visuele indruk wordt gewekt door de twee conflicterende voorwerpen en de mate van oorspronkelijkheid van het betrokken werk zijn irrelevant. Het mogelijke bestaan van een gelijkaardig voorwerp kan niet rechtvaardigen dat bescherming wordt geweigerd.

Arrest

[...]

Hoofdingingen en prejudiciële vragen

Zaak C-580/23

18 Asplund ontwerpt en vervaardigt interieurmeubelen. Het product-assortiment van Asplund omvat met name de eetkamertafels uit de serie „Palais Royal”.

19 Mio houdt zich bezig met detailhandel in de sector meubilair en woningdecoratie. Het productassortiment van Mio omvat onder meer de eetkamertafels uit de „Cord”-meubelserie.

20 In oktober 2021 heeft Asplund bij de Patent- och marknadsdomstol (bijzondere rechter in eerste aanleg voor industriële-eigendomszaken en handelszaken, Zweden) een vordering ingesteld tegen Mio wegens inbreuk op het auteursrecht. In het kader van deze vordering heeft Asplund deze rechter met name verzocht om Mio op straffe van een dwangsom te verbieden eetkamertafels uit de „Cord”-meubelserie te vervaardigen, in de handel te brengen of te verkopen. Asplund voerde aan dat de tafels uit de serie „Palais Royal” auteursrechtelijk waren beschermd als werken van toegepaste kunst en dat de eetkamertafels uit de „Cord”-meubelserie bijgevolg inbreuk maakten op haar auteursrecht, aangezien zij grote gelijkenissen vertoonden met de tafels uit de serie „Palais Royal”.

21 Mio heeft betwist dat de tafels uit de serie „Palais Royal” auteursrechtelijk waren beschermd, aangezien deze tafels onvoldoende oorspronkelijk waren om de desbetreffende bescherming te verkrijgen. Volgens Mio is het ontwerp van deze tafels gebaseerd op eenvoudige variaties op oudere bekende modellen die zijn opgenomen in het register van in de Europese Unie ingeschreven modellen. Hoe dan ook, zelfs indien de tafels uit de serie „Palais Royal” auteursrechtelijk beschermd zouden zijn, zou deze bescherming beperkt en begrensd zijn en zouden de verschillen tussen de twee betrokken tafelmodellen volstaan als bewijs dat de tafels van Mio geen inbreuk maken op het auteursrecht van Asplund.

22 De Patent- och marknadsdomstol heeft de vordering van Asplund toegewezen op grond dat de tafels uit de serie „Palais Royal” auteursrechtelijk beschermd waren als werken van toegepaste kunst en dat de eetkamertafels uit de „Cord”-meubelserie inbreuk maakten op het auteursrecht van Asplund.

23 Mio heeft tegen de beslissing van de Patent- och marknadsdomstol beroep ingesteld bij de Svea hovrätt, Patent- och marknadsöverdomstol (rechter in tweede aanleg Stockholm, in zijn hoedanigheid van rechter in tweede aanleg voor industriële-eigendomszaken en handelszaken, Zweden), de verwijzende rechter.

24 De verwijzende rechter heeft in essentie twijfels over de vraag of de tafels uit de serie „Palais Royal” auteursrechtelijke bescherming genieten als „werken”. Hij vraagt zich af aan de hand van welke criteria kan worden bepaald of een voorwerp oorspronkelijk is, zodat het kan worden beschouwd als een „werk” in de zin van artikel 2, onder a), van richtlijn 2001/29 overeenkomstig de rechtspraak die voortvloeit uit het arrest van 12 september 2019, Cofemel (C-683/17, EU:C:2019:721).

25 De verwijzende rechter verduidelijkt dat, om een voorwerp als oorspronkelijk te kunnen beschouwen, het zowel noodzakelijk als voldoende is dat dit voorwerp de persoonlijkheid van de auteur ervan weerspiegelt door uitdrukking te geven aan zijn vrije en creatieve keuzen. Wanneer voor de verwezenlijking van een voorwerp technische overwegingen, regels of andere beperkingen bepalend waren die geen ruimte hebben gelaten voor creatieve vrijheid, kan dat voorwerp niet worden geacht de oorspronkelijkheid te hebben die vereist is om een werk te kunnen vormen. De verwijzende rechter merkt echter op dat een voorwerp aan dat vereiste van oorspronkelijkheid kan voldoen, ook al is de verwezenlijking ervan bepaald door technische overwegingen, voor zover de auteur hierdoor niet werd belet om zijn persoonlijkheid in dat voorwerp tot uitdrukking te brengen door blijk te geven van vrije en creatieve keuzen.

26 De verwijzende rechter herinnert er in dit verband aan dat hij bij de beoordeling of een voorwerp een oorspronkelijke schepping is, rekening dient te houden met alle relevante elementen zoals die bij het ontwerpen ervan bestonden, ongeacht factoren die losstaan van en plaatsvinden na de creatie van dat voorwerp.

27 Evenwel blijft onzekerheid bestaan over de wijze waarop de concrete beoordeling van de oorspronkelijkheid van een voorwerp moet worden verricht en met welke elementen rekening moet worden gehouden om te bepalen of een voorwerp van toegepaste kunst de persoonlijkheid van de auteur ervan weerspiegelt door uitdrukking te geven aan diens vrije en creatieve keuzen.

28 Volgens de verwijzende rechter volstaat het dat de auteur van een voorwerp over manoeuvreerruimte beschikte en daadwerkelijk keuzen van verschillende aard heeft gemaakt bij de creatie ervan, dat deze keuzen niet zijn ingegeven door technische overwegingen, regels of vereisten en dat die keuzen in zekere zin worden weerspiegeld en tot uitdrukking zijn gebracht in dat voorwerp. Een dergelijke ruime uitlegging zou in de praktijk betekenen dat de beoordeling of een voorwerp oorspronkelijk is, moet worden gebaseerd op het scheppingsproces zelf en op de keuzen die de auteur tijdens dat proces heeft gemaakt. Dat zou ook betekenen dat in beginsel alle keuzen die de auteur in kwestie bij het scheppen van dat voorwerp heeft gemaakt en die niet zijn ingegeven door technische overwegingen, regels of vereisten, als vrij en creatief moeten worden beschouwd.

29 In dit verband is de verwijzende rechter van mening dat bij die uitlegging de beoordeling van de oorspronkelijkheid van een voorwerp door de bevoegde rechter zich toespitst op het scheppingsproces en de keuzen die de auteur tijdens dat proces heeft gemaakt, en niet op de vraag of het voorwerp zelf – of het eindresultaat van het scheppingsproces – daadwerkelijk de uiting is van een artistieke verwezenlijking. De vraag of dat voorwerp voldoende oorspronkelijk is, wordt dan „een kwestie van bewijsvoering in plaats van een rechtsvraag”.

30 Voorts merkt de verwijzende rechter op dat een dergelijke uitlegging van het oorspronkelijkheidsvereiste erop zou neerkomen dat vrij lage eisen worden gesteld aan de creatieve en vrije keuzen die de auteur ervan moet hebben gemaakt en die dit voorwerp geacht wordt tot uitdrukking te brengen. Dit zou ertoe kunnen leiden dat voorwerpen die het niet verdienen om als „werken” te worden aangemerkt, auteursrechtelijke bescherming genieten. Bovendien zou dit als gevolg kunnen hebben dat eenvoudige voorwerpen, die niet voor artistieke doeleinden zijn ontworpen of die in elk geval geen „artistieke persoonlijkheid” bezitten, als werken worden beschermd.

31 Volgens de verwijzende rechter brengt een laag oorspronkelijkheidsvereiste voor voorwerpen van toegepaste kunst ook het risico met zich mee dat de minder uitgebreide bescherming van modellen volledig wordt uitgehold. In die context heeft deze rechter twijfels over de wijze waarop een laag oorspronkelijkheidsvereiste voor voorwerpen van toegepaste kunst zich verhoudt tot het vereiste van het eigen karakter dat noodzakelijk is om modelrechtelijke bescherming te verkrijgen. Hoewel het auteursrecht en het modellenrecht verschillende doelstellingen hebben, lijkt het niet redelijk dat een model auteursrechtelijk als werk kan worden beschermd, terwijl het onvoldoende eigen karakter heeft om bescherming als model te verkrijgen. De verwijzende rechter wijst erop dat het Hof in het arrest van 12 september 2019, Cofemel (C-683/17, EU:C:2019:721), heeft geoordeeld dat modelrechtelijke bescherming en auteursrechtelijke bescherming weliswaar cumulatief kunnen worden verleend aan eenzelfde voorwerp van toegepaste kunst, maar dat een dergelijke cumulatie slechts in bepaalde situaties kan worden overwogen. Een zeer laag oorspronkelijkheidsvereiste zou evenwel kunnen leiden tot een situatie waarin werken van toegepaste kunst in de meeste gevallen cumulatieve bescherming genieten.

32 Daarentegen kan ook een andere uitlegging worden overwogen, namelijk dat bij de beoordeling van de vraag of een voorwerp van toegepaste kunst de persoonlijkheid van de auteur ervan weerspiegelt door uitdrukking te geven aan zijn vrije en creatieve keuzen, moet worden uitgegaan van het betrokken voorwerp zelf. Dat voorwerp moet op zich de persoonlijkheid van de auteur ervan weerspiegelen en een zekere mate van kunstzinnigheid vertonen of bereiken wat – althans in het verleden – in Zweden en met name in Duitsland de „drempel van oorspronkelijkheid” („verksjöjd”/„Werkhöhe”) werd genoemd. Een beoordeling volgens deze andere uitlegging zou kunnen betekenen dat dit voorwerp een zeker eigen karakter moet hebben en in zekere zin uniek moet zijn. Met andere woorden, het voorwerp moet een zekere mate van onafhankelijkheid en oorspronkelijkheid hebben en de persoonlijkheid van de auteur ervan tot uitdrukking brengen.

33 Tegen deze achtergrond heeft de Svea hovrätt, Patent- och marknadsöverdomstol de behandeling van de zaak geschorst en het Hof verzocht om een prejudiciële beslissing over de volgende vragen:
„1) Hoe moet in het kader van de beoordeling of een voorwerp van toegepaste kunst de ruime auteursrechtelijke bescherming als werk geniet in de zin van de artikelen 2 tot en met 4 van richtlijn [2001/29], het onderzoek worden verricht of het voorwerp de persoonlijkheid van de auteur weerspiegelt door uitdrukking te geven aan zijn vrije en creatieve keuzen, en welke factoren moeten daarbij in aanmerking worden genomen? Moet met name het onderzoek van de oorspronkelijkheid zich toespitsen op factoren die verband houden met het scheppingsproces en op de uitleg door de auteur

van de daadwerkelijke keuzen die hij bij het creëren van het voorwerp heeft gemaakt, dan wel op factoren die verband houden met het voorwerp zelf en het eindresultaat van het scheppingsproces en op de vraag of het voorwerp zelf een artistiek effect weergeeft?

2) Wat is voor het antwoord op de eerste vraag en de vraag of een voorwerp van toegepaste kunst de persoonlijkheid van de auteur weerspiegelt door uitdrukking te geven aan zijn vrije en creatieve keuzen, het belang van het feit dat

- a) het voorwerp bestaat uit elementen die voorkomen in gangbare modellen;
 - b) het voorwerp voortbouwt en een variatie vormt op een ouder bekend model of een aanhoudende modellentrend;
 - c) identieke of gelijkaardige voorwerpen gecreëerd werden vóór of – onafhankelijk en zonder kennis van het voorwerp van toegepaste kunst waarvoor aanspraak wordt gemaakt op bescherming als werk – na de creatie van het betrokken voorwerp?
- 3) Hoe moet de gelijkenis worden beoordeeld – en welke gelijkenis is vereist – bij het onderzoek of een vermeend inbreukmakend voorwerp van toegepaste kunst binnen de beschermingsomvang van een werk valt en inbreuk maakt op het uitsluitende recht op het werk dat op grond van de artikelen 2 tot en met 4 van richtlijn [2001/29] aan de auteur moet worden verleend? Moet in dit verband het onderzoek zich toespitsen op de vraag of het werk herkenbaar is in het vermeend inbreukmakende voorwerp of op de vraag of het vermeend inbreukmakende voorwerp dezelfde algemene indruk wekt als het werk, of op wat anders moet het onderzoek zich toespitsen?
- 4) Voor het antwoord op de derde vraag en de vraag of een vermeend inbreukmakend voorwerp van toegepaste kunst binnen de beschermingsomvang van een werk valt en inbreuk maakt op het uitsluitende recht op het werk, wat is het belang van
- a) de mate van oorspronkelijkheid van het werk voor de beschermingsomvang van het werk;
 - b) het feit dat het werk en het vermeend inbreukmakende voorwerp van toegepaste kunst bestaan uit elementen die voorkomen in gangbare modellen of voortbouwen en variaties vormen op oudere bekende modellen of een aanhoudende modellentrend;
 - c) het feit dat andere identieke of gelijkaardige voorwerpen werden gecreëerd vóór of – onafhankelijk en zonder kennis van het werk – na de creatie van het werk?”

Zaak C-795/23

34 USM vervaardigt en verkoopt al decennialang een modulair meubelsysteem onder de naam USM Haller. Dit meubelsysteem wordt gekenmerkt door hoogglanzend verchromde ronde buizen die via bolvormige koppelstukken met elkaar zijn verbonden en een structuur vormen waarin gekleurde metalen panelen worden geplaatst. De aldus gecreëerde structuren kunnen vrij worden gecombineerd en op elkaar of naast elkaar worden gemonteerd.

35 Konektra biedt via haar onlinewinkel reserve- en uitbreidingsonderdelen voor het modulaire meubelsysteem van USM Haller aan waarvan de vorm en, voor het grootste deel, de kleur overeenkomen met die van de componenten van USM. Nadat Konektra zich aanvankelijk had beperkt tot de verkoop van reserveonderdelen, waartegen USM niet opkwam, heeft zij in 2017 haar onlinewinkel in een geheel nieuw jasje gestoken. Sinds 2018 vermeldt de website van Konektra alle componenten die nodig zijn voor de volledige montage van „USM Haller”-meubelen en wordt op de website eveneens reclame

gemaakt voor die meubelen met afbeeldingen van gemonteerde meubelen. Bovendien biedt Konektra haar klanten een montage-dienst aan waarbij de geleverde onderdelen worden gemonteerd tot het complete meubel en gaan haar leveringen vergezeld van montage-instructies.

36 Volgens USM beperkt Konektra zich thans niet langer tot het aanbieden van reserveonderdelen voor het „USM Haller”-systeem, maar gaat zij over tot het vervaardigen, aanbieden en verkopen van haar eigen meubelsysteem, dat identiek is aan dat van USM. Deze laatste is van mening dat het aanbod van Konektra inbreuk maakt op haar auteursrecht op het „USM Haller”-systeem als werk van toegepaste kunst of op zijn minst ongeoorloofde namaak is in de zin van het mededingingsrecht.

37 Bijgevolg heeft USM tegen Konektra een vordering tot „staking, informatieverstrekking, en rekening en verantwoording” alsmede tot „vergoeding van ingebrekestellingskosten en vaststelling van haar schadevergoedingsplicht” ingesteld bij het Landgericht Düsseldorf (rechter in eerste aanleg Düsseldorf, Duitsland). Die rechter heeft deze vorderingen toegewezen, waarbij hij zich voornamelijk op het auteursrecht heeft gebaseerd.

38 Daarentegen heeft het Oberlandesgericht Düsseldorf (hoogste rechterlijke instantie van de deelstaat Noordrijn-Westfalen, Düsseldorf, Duitsland) in hoger beroep de op het auteursrecht gebaseerde vorderingen afgewezen. Deze rechter was van oordeel dat het modulaire meubelsysteem van USM Haller geen auteursrechtelijk beschermd werk van toegepaste kunst was, aangezien het niet voldeed aan de voorwaarden die in de rechtspraak van het Hof zijn gesteld – met name de arresten van 12 september 2019, Cofemel (C-683/17, EU:C:2019:721), en 11 juni 2020, Brompton Bicycle (C-833/18, EU:C:2020:461), – om te kunnen worden beschouwd als een werk van toegepaste kunst in de zin van de artikelen 2 tot en met 4 van richtlijn 2001/29.

39 USM en Konektra hebben tegen het arrest van het Oberlandesgericht Düsseldorf beroep in *Revision* ingesteld bij het Bundesgerichtshof (hoogste federale rechter in burgerlijke en strafzaken, Duitsland), de verwijzende rechter.

40 De verwijzende rechter is van mening dat de beslechting van het hoofdgeding afhangt van de uitlegging van het begrip „werk” in de zin van artikel 2, onder a), artikel 3, lid 1, en artikel 4, lid 1, van richtlijn 2001/29, volgens welke een voorwerp twee kenmerken moet hebben om als werk te kunnen worden aangemerkt. Ten eerste moet het voorwerp in kwestie oorspronkelijk zijn, in die zin dat het een eigen intellectuele schepping van de auteur ervan is, door uitdrukking te geven aan de vrije en creatieve keuzen van laatstgenoemde. Ten tweede mogen voor de vervaardiging ervan geen technische overwegingen, regels of andere beperkingen gelden die geen ruimte laten voor creatieve vrijheid.

41 De verwijzende rechter erkent in dit verband dat het modulaire meubelsysteem van USM Haller een „voldoende uitdrukking” vormt in de zin van het tweede element waarnaar wordt verwezen in de rechtspraak die voortvloeit uit het arrest van 12 september 2019, Cofemel (C-683/17, EU:C:2019:721). Dat tweede element veronderstelt het bestaan van een voorwerp dat voldoende nauwkeurig en objectief kan worden geïdentificeerd, ook al is deze uitdrukking niet noodzakelijker-

wijs permanent. Volgens hem maakt het modulaire meubelsysteem van USM Haller een „objectieve identificatie” mogelijk, aangezien het bestaat uit een beperkt aantal afzonderlijke elementen die in een systeem met elkaar worden gecombineerd en een kenmerkende en terugkerende totaalindruk overbrengen.

42 De verwijzende rechter sluit in dit verband de mogelijkheid niet uit dat er bij voorwerpen van toegepaste kunst een regel-uitzonderingsrelatie bestaat tussen modelrechtelijke bescherming en auteursrechtelijke bescherming, in die zin dat bij het onderzoek van de oorspronkelijkheid van deze voorwerpen op grond van het auteursrecht hogere eisen moeten worden gesteld aan de vrije en creatieve keuzen van de auteur dan bij andere soorten voorwerpen.

43 Voorts rijst volgens hem de vraag of in het kader van het onderzoek van de oorspronkelijkheid van een voorwerp dient te worden uitgegaan van de subjectieve visie van de auteur ervan, dan wel of een objectief criterium dient te worden gehanteerd. De verwijzende rechter is in dit verband van mening dat in de rechtspraak van het Hof nog niet duidelijk is vastgesteld of bij de beoordeling van de oorspronkelijkheid van een voorwerp omstandigheden in aanmerking kunnen worden genomen die losstaan van en plaatsvinden na de creatie van het voorwerp, zoals de presentatie ervan in kunsttentoonstellingen of musea of de erkenning ervan in vakkringen.

44 Tegen deze achtergrond heeft het Bundesgerichtshof de behandeling van de zaak geschorst en het Hof verzocht om een prejudiciële beslissing over de volgende vragen:

„1) Bestaat er bij werken van toegepaste kunst tussen de modelrechtelijke en auteursrechtelijke bescherming een regel-uitzonderingsrelatie, in die zin dat bij het auteursrechtelijk onderzoek van de oorspronkelijkheid van deze werken hogere eisen moeten worden gesteld aan de vrije en creatieve keuzen van de auteur dan bij andere soorten werken?

2) Moet bij het auteursrechtelijk onderzoek van de oorspronkelijkheid (mede) worden uitgegaan van de subjectieve visie van de auteur op het scheppingsproces, en moeten met name de vrije en creatieve keuzen bewust door hem worden gemaakt om te kunnen worden beschouwd als vrije en creatieve keuzen in de zin van de rechtspraak van het Hof?

3) Indien, in het kader van het onderzoek van de oorspronkelijkheid, beslissend is of en in welke mate in het werk de artistieke schepping objectief tot uitdrukking is gekomen: kunnen bij dit onderzoek ook omstandigheden in aanmerking worden genomen die zich hebben voorgedaan na de voor de beoordeling van de oorspronkelijkheid relevante datum van het ontstaan van het ontwerp, zoals de presentatie ervan in kunsttentoonstellingen of musea of de erkenning ervan in vakkringen?”

[...]

Beantwoording van de prejudiciële vragen

Eerste vraag in zaak C-795/23

46 Met zijn eerste vraag wenst de verwijzende rechter in zaak C-795/23 in essentie te vernemen of richtlijn 2001/29 aldus moet worden uitgelegd dat er een regel-uitzonderingsrelatie bestaat tussen modelrechtelijke bescherming en auteursrechtelijke bescherming in

die zin dat bij het onderzoek van de oorspronkelijkheid van voorwerpen van toegepaste kunst hogere eisen moeten worden gesteld dan die welke gelden voor andere soorten werken.

47 In casu heeft de vraag van de verwijzende rechter specifiek betrekking op de kwalificatie van een gebruiksvoorwerp als „werk” in de zin van richtlijn 2001/29. Deze rechter verzoekt met name om verduidelijking van de strekking van punt 52 van het arrest van 12 september 2019, Cofemel (C-683/17, EU:C:2019:721), waarin het Hof heeft geoordeeld dat modelrechtelijke bescherming en auteursrechtelijke bescherming krachtens het recht van de Unie weliswaar cumulatief kunnen worden verleend aan hetzelfde voorwerp, maar een dergelijke cumulatie slechts in bepaalde situaties kan worden overwogen.

48 In dit verband dient eraan te worden herinnerd dat het begrip „werk” als bedoeld in artikel 2, onder a), van richtlijn 2001/29 volgens vaste rechtspraak een autonoom begrip van het recht van de Unie vormt dat op uniforme wijze moet worden uitgelegd en toegepast en de combinatie van twee cumulatieve elementen veronderstelt. Ten eerste impliceert dit begrip dat het betrokken voorwerp oorspronkelijk is, in die zin dat het gaat om een eigen intellectuele schepping van de auteur ervan. Ten tweede kunnen alleen de bestanddelen die de uitdrukking van een dergelijke intellectuele schepping zijn, als „werk” worden aangemerkt (arrest van 12 september 2019, Cofemel, C-683/17, EU:C:2019:721, punt 29 en aldaar aangehaalde rechtspraak).

49 Met betrekking tot dat eerste element volgt uit de rechtspraak dat het, om een voorwerp als oorspronkelijk te kunnen beschouwen, zowel noodzakelijk als voldoende is dat dit voorwerp de persoonlijkheid van de auteur ervan weerspiegelt door uitdrukking te geven aan de vrije en creatieve keuzen van die auteur. Wanneer daarentegen voor de vervaardiging van een voorwerp technische overwegingen, regels of andere beperkingen gelden die geen ruimte laten voor creatieve vrijheid, kan dat voorwerp niet worden geacht de oorspronkelijkheid te hebben die vereist is om een werk te kunnen vormen (arrest van 12 september 2019, Cofemel, C-683/17, EU:C:2019:721, punten 30 en 31 en aldaar aangehaalde rechtspraak).

50 De voorwaarde dat de persoonlijkheid van de auteur wordt weerspiegeld in het voorwerp waarvoor bescherming wordt gevraagd, doordat uiting wordt gegeven aan de vrije en creatieve keuzen van die auteur, is in het Unierecht dus doorslaggevend voor „oorspronkelijkheid” en bijgevolg voor auteursrechtelijke bescherming.

51 Wat daarentegen de bescherming betreft van modellen die vallen hetzij onder richtlijn 98/71, die van toepassing is op modellen die zijn ingeschreven in of voor een lidstaat, hetzij onder verordening nr. 6/2002, die van toepassing is op modellen die op Unieniveau worden beschermd, geldt een ander objectief criterium voor bescherming, te weten dat van nieuwigheid en eigen karakter. Dit criterium wordt beoordeeld ten opzichte van de oudere modellen en hierbij komt elk model dat zich voldoende van de oudere modellen onderscheidt om een andere algemene visuele indruk te wekken, in aanmerking voor bescherming.

52 Dit verschil tussen de criteria voor bescherming wordt verklaard door het feit dat modelrechtelijke bescherming enerzijds en auteursrechtelijke bescherming anderzijds verschillende doelstellingen nastreven en aan verschillende regelingen onderworpen zijn.

Modelrechtelijke bescherming heeft namelijk tot doel voorwerpen te beschermen die niet alleen nieuw zijn en een eigen karakter hebben, maar daarnaast ook een utilitair karakter hebben en bedoeld zijn om op grote schaal te worden geproduceerd. Bovendien geldt deze bescherming gedurende een beperkte, maar voldoende lange periode om de investeringen die nodig zijn voor de creatie en vervaardiging van die voorwerpen te laten renderen, zonder de concurrentie echter al te zeer te belemmeren. Auteursrechtelijke bescherming, waarvan de duur aanzienlijk langer is, is dan weer voorbehouden aan voorwerpen die het verdienen om als werk te worden gekwalificeerd (arrest van 12 september 2019, Cofemel, C-683/17, EU:C:2019:721, punt 50).

53 Om die redenen mag de verlening van auteursrechtelijke bescherming aan een als model beschermd voorwerp er niet toe leiden dat het doel en de doeltreffendheid van deze twee vormen van bescherming worden aangetast (arrest van 12 september 2019, Cofemel, C-683/17, EU:C:2019:721, punt 51).

54 Hieruit volgt, ten eerste, dat voorwerpen die zijn beschermd als model in beginsel niet vergelijkbaar zijn met voorwerpen die door richtlijn 2001/29 beschermde werken vormen (arrest van 12 september 2019, Cofemel, C-683/17, EU:C:2019:721, punt 40). Ten tweede bestaat er geen enkel automatisme tussen de verlening van modelrechtelijke bescherming en de verlening van auteursrechtelijke bescherming. Ten derde mogen de voorwaarden voor die bescherming, te weten nieuwheid en eigen karakter, enerzijds, en oorspronkelijkheid, anderzijds, niet met elkaar worden verward.

55 Hoewel modelrechtelijke bescherming en auteursrechtelijke bescherming elkaar niet uitsluiten (zie in die zin arrest van 12 september 2019, Cofemel, C-683/17, EU:C:2019:721, punt 43) en cumulatief kunnen worden verleend aan hetzelfde voorwerp, blijft een dergelijke cumulatie beperkt tot bepaalde gevallen (arrest van 12 september 2019, Cofemel, C-683/17, EU:C:2019:721, punt 52), aangezien een auteur een uniek werk dient te creëren dat zijn persoonlijkheid weerspiegelt en als zodanig beschermd is overeenkomstig richtlijn 2001/29.

56 Evenwel bestaat er geen regel-uitzondering-relatie tussen modelrechtelijke bescherming en auteursrechtelijke bescherming.

57 Bijgevolg dient te worden geoordeeld dat een model kan worden aangemerkt als „werk” in de zin van richtlijn 2001/29 indien het voldoet aan de twee in punt 48 van het onderhavige arrest genoemde vereisten (zie in die zin arrest van 12 september 2019, Cofemel, C-683/17, EU:C:2019:721, punt 48), en dat de oorspronkelijkheid van voorwerpen van toegepaste kunst moet worden beoordeeld aan de hand van dezelfde vereisten als die welke gelden voor de beoordeling van de oorspronkelijkheid van andere soorten voorwerpen.

58 Gelet op een en ander dient op de eerste vraag in zaak C-795/23 te worden geantwoord dat richtlijn 2001/29 aldus moet worden uitgelegd dat er geen regel-uitzondering-relatie bestaat tussen modelrechtelijke bescherming en auteursrechtelijke bescherming in die zin dat bij het onderzoek van de oorspronkelijkheid van voorwerpen van toegepaste kunst hogere eisen moeten worden gesteld dan die welke gelden voor andere soorten werken.

Eerste en tweede vraag in zaak C-580/23 alsmede tweede en derde vraag in zaak C-795/23

59 Met de eerste en de tweede vraag in zaak C-580/23 alsook de tweede en de derde vraag in zaak C-795/23, die tezamen dienen te worden onderzocht, wensen de verwijzende rechters in essentie te vernemen of artikel 2, onder a), artikel 3, lid 1, en artikel 4, lid 1, van richtlijn 2001/29 aldus moeten worden uitgelegd dat bij de beoordeling van de oorspronkelijkheid van voorwerpen van toegepaste kunst rekening dient te worden gehouden met factoren die verband houden met het scheppingsproces en de bedoeling van de auteur, dan wel alleen met factoren die zichtbaar zijn in het voorwerp zelf. In dit verband vragen deze rechters zich af welke rol bij deze beoordeling is weggelegd voor bijkomende factoren zoals het gebruik van reeds beschikbare vormen bij het scheppen van het betrokken voorwerp, het feit dat de auteur zich heeft laten inspireren door bestaande voorwerpen, de mogelijkheid dat gelijkaardige voorwerpen onafhankelijk worden gecreëerd of de erkenning ervan in vakkringen.

Beoordeling van de oorspronkelijkheid van voorwerpen van toegepaste kunst

60 Wat de beoordeling van het oorspronkelijkheids criterium betreft, dient in herinnering te worden gebracht dat in casu de twee verwijzende rechters zich afvragen hoe creatieve keuzen bij het ontwerpen van gebruiksvoorwerpen, zoals meubelen, moeten worden beoordeeld.

61 Uit de in de punten 48 en 49 hierboven aangehaalde rechtspraak blijkt dat, om vast te stellen dat een werk oorspronkelijk is in de zin van het auteursrecht, de aangezochte rechter moet beoordelen of het voorwerp waarvoor aanspraak op bescherming wordt gemaakt, uitdrukking geeft aan vrije en creatieve keuzen die de persoonlijkheid van de auteur weerspiegelen.

62 Zoals de advocaat-generaal in punt 41 van zijn conclusie heeft benadrukt, moet bij deze beoordeling rekening worden gehouden met de specifieke aard van de betrokken soort werken. Werken van toegepaste kunst onderscheiden zich immers van andere categorieën werken door het feit dat zij in de eerste plaats gebruiksvoorwerpen zijn. Dergelijke voorwerpen zijn het resultaat van de knowhow en de keuzen van hun makers. Die keuzen kunnen worden ingegeven door technische, ergonomische of veiligheidsbeperkingen of kunnen voortvloeien uit normen of overeenkomsten die in de betrokken sector zijn vastgesteld.

63 Het Hof heeft dienaangaande gepreciseerd dat een voorwerp dat aan de voorwaarde van oorspronkelijkheid voldoet, voor auteursrechtelijke bescherming in aanmerking kan komen, ook al wordt de verwezenlijking ervan deels door technische overwegingen bepaald, op voorwaarde dat een dergelijke bepaling de auteur niet heeft belet om zijn persoonlijkheid in dat voorwerp te weerspiegelen door vrije en creatieve keuzen tot uiting te brengen (zie in die zin arrest van 11 juni 2020, Brompton Bicycle, C-833/18, EU:C:2020:461, punt 26).

64 Uit de rechtspraak blijkt namelijk dat aan het criterium van oorspronkelijkheid niet kan worden voldaan door onderdelen van een voorwerp die uitsluitend door hun technische functie worden gekenmerkt, aangezien auteursrechtelijke bescherming zich niet uitstrekt tot ideeën. Wanneer de uitdrukking van die onderdelen door hun techni-

sche functie wordt bepaald, zijn de verschillende manieren om een idee uit te voeren immers zodanig beperkt dat dit idee samenvalt met de uitdrukking ervan (zie in die zin arrest van 11 juni 2020, Brompton Bicycle, C-833/18, EU:C:2020:461, punt 27 en aldaar aangehaalde rechtspraak).

65 Hieruit volgt dat in het kader van het auteursrecht niet mag worden verondersteld dat de keuzen van de auteur van het voorwerp creatief zijn. De rechter die dient te oordelen of een gebruiksvoorwerp oorspronkelijk is, moet dus de creatieve keuzen in de vorm ervan onderzoeken en identificeren om het als auteursrechtelijk beschermd te kunnen aanmerken, met dien verstande dat, zelfs wanneer de auteur ervan keuzen heeft gemaakt die niet door technische of andere beperkingen zijn ingegeven, de creatieve aard van die keuzen in de zin van het auteursrecht niet mag worden verondersteld (zie in die zin arrest van 11 juni 2020, Brompton Bicycle, C-833/18, EU:C:2020:461, punt 32).

66 De componenten van een gebruiksvoorwerp zijn onderworpen aan dezelfde regeling als het voorwerp in zijn geheel. Componenten van een werk genieten dus bescherming krachtens artikel 2, onder a), van richtlijn 2001/29 op voorwaarde dat zij bepaalde van de elementen bevatten die de oorspronkelijke uitdrukking van de auteur van dat werk zijn en zij als dusdanig de oorspronkelijkheid van het volledige werk in zich dragen (zie in die zin arrest van 16 juli 2009, Infopaq International, C-5/08, EU:C:2009:465, punten 38 en 39).

67 Hieraan dient te worden toegevoegd dat artistieke of esthetische overwegingen weliswaar deel uitmaken van de creatieve activiteit, maar dat de omstandigheid dat een model een dergelijk effect teweegbrengt, het op zich niet mogelijk maakt om vast te stellen of dit model een intellectuele schepping is die de keuzevrijheid en de persoonlijkheid van de auteur ervan weerspiegelt en dus voldoet aan het vereiste van oorspronkelijkheid (arrest van 12 september 2019, Cofemel, C-683/17, EU:C:2019:721, punt 54).

68 De omstandigheid dat een model, afgezien van het utilitaire doel ervan, een eigen en vanuit esthetisch of artistiek oogpunt opvallend visueel effect opwekt, volstaat op zich dus niet om het als „werk” in de zin van richtlijn 2001/29 aan te merken (zie in die zin arrest van 12 september 2019, Cofemel, C-683/17, EU:C:2019:721, punt 55).

Inaanmerkingneming van het scheppingsproces en de bedoeling van de auteur

69 De verwijzende rechters vragen of bij de beoordeling van de oorspronkelijkheid van een gebruiksvoorwerp, zoals in dit geval meubelen waarvoor aanspraak wordt gemaakt op auteursrechtelijke bescherming, rekening moet worden gehouden met de bedoeling van de auteur ervan tijdens het scheppingsproces.

70 Uit de in de punten 48 en 49 hierboven aangehaalde rechtspraak vloeit voort dat het, om een voorwerp als een oorspronkelijke schepping te kunnen beschouwen, zowel noodzakelijk als voldoende is dat dit voorwerp de persoonlijkheid van de auteur ervan „weerspiegelt” door „uitdrukking te geven” aan de vrije en creatieve keuzen van die auteur.

71 Zoals de advocaat-generaal in punt 45 van zijn conclusie heeft benadrukt, blijkt uit het gebruik van de termen „weerspiegelt” en „uitdrukking te geven” duidelijk dat deze keuzen en de persoonlijk-

heid van de auteur zichtbaar moeten zijn in het voorwerp waarvoor aanspraak op bescherming wordt gemaakt.

72 Wat betreft het tweede element waarnaar in punt 48 van het onderhavige arrest wordt verwezen, heeft het Hof verduidelijkt dat het begrip „werk” als bedoeld in richtlijn 2001/29 het bestaan impliceert van een voorwerp dat voldoende nauwkeurig en objectief kan worden geïdentificeerd. Ten eerste moeten de autoriteiten die belast zijn met het toezicht op de bescherming van de aan het auteursrecht inherente uitsluitende rechten, namelijk duidelijk en nauwkeurig kunnen onderkennen welk voorwerp aldus wordt beschermd. Hetzelfde geldt voor de derden tegen wie de bescherming waarop de auteur van dat voorwerp aanspraak maakt, kan worden ingeroepen. Ten tweede vereist de noodzaak om elke – de rechtszekerheid aantastende – subjectiviteit bij de vaststelling van het voorwerp van de bescherming uit te sluiten, dat dit voorwerp objectief is uitgedrukt (zie in die zin arrest van 12 september 2019, Cofemel, C-683/17, EU:C:2019:721, punten 32 en 33 en aldaar aangehaalde rechtspraak).

73 Zoals in punt 65 van het onderhavige arrest in herinnering is gebracht, moet de rechter die de oorspronkelijkheid van een voorwerp moet onderzoeken, de creatieve keuzen „in de vorm” ervan onderzoeken en identificeren om het als auteursrechtelijk beschermd werk te kunnen aanmerken.

74 Dit vereiste van een identificeerbaar voorwerp vindt zijn grondslag in het basisbeginsel van het auteursrecht dat niet de ideeën zelf maar alleen de uitdrukkingen ervan worden beschermd (zie in die zin arrest van 11 juni 2020, Brompton Bicycle, C-833/18, EU:C:2020:461, punt 27). De bedoelingen van de auteur maken deel uit van de ideeën. Zij kunnen dus slechts worden beschermd voor zover de auteur deze in het betrokken werk tot uitdrukking heeft gebracht.

75 De rechter die de oorspronkelijkheid van het voorwerp dient te beoordelen, kan bijgevolg rekening houden met het scheppingsproces en de bedoelingen van de auteur, op voorwaarde dat die elementen tot uitdrukking zijn gebracht in het voorwerp zelf, zonder dat hij evenwel zijn beoordeling uitsluitend op die elementen mag baseren.

Inaanmerkingneming van andere factoren

76 De verwijzende rechters wensen te vernemen welk gewicht bij de beoordeling van de oorspronkelijkheid van een voorwerp van toegepaste kunst moet worden toegekend aan factoren zoals het gebruik van reeds beschikbare vormen door de auteur ervan, het feit dat de auteur zich heeft laten inspireren door bestaande voorwerpen, het feit of de mogelijkheid dat gelijkaardige voorwerpen onafhankelijk worden gecreëerd, of omstandigheden die zich hebben voorgedaan na de schepping van dat voorwerp, zoals de presentatie ervan in tentoonstellingen of musea of, meer in het algemeen, de erkenning ervan in vakkringen.

77 Volgens vaste rechtspraak moet de aangezochte rechter, om te beoordelen of een voorwerp een oorspronkelijke schepping is en dus door het auteursrecht wordt beschermd, rekening houden met alle relevante elementen van de zaak, zoals deze bestonden op het tijdstip waarop dit voorwerp werd ontworpen, ongeacht de factoren die na de creatie van het voorwerp en los daarvan zijn ontstaan (zie in die zin

arrest van 11 juni 2020, *Brompton Bicycle*, C-833/18, EU:C:2020:461, punt 37).

78 In dit verband moet ten eerste worden opgemerkt dat – zoals de advocaat-generaal in punt 54 van zijn conclusie in herinnering heeft gebracht – het feit dat de auteur van een voorwerp gebruik heeft gemaakt van reeds beschikbare vormen, op zich niet uitsluit dat dit voorwerp oorspronkelijk kan zijn. Een voorwerp dat uitsluitend uit beschikbare vormen bestaat, kan immers een oorspronkelijk werk zijn wanneer de auteur zijn creatieve keuzen tot uitdrukking heeft gebracht in de schikking van die vormen.

79 Wat ten tweede het geval betreft waarin de auteur van een voorwerp zich heeft laten inspireren door bestaande voorwerpen, zal de auteursrechtelijke bescherming beperkt blijven tot de geïdentificeerde creatieve elementen die eigen zijn aan die auteur. Wanneer het voorwerp in kwestie een „variant” is van een bestaand werk dat afkomstig is van dezelfde auteur en per definitie oorspronkelijk is, kan het immers auteursrechtelijke bescherming genieten zolang de overgenomen creatieve elementen daarin aanwezig blijven en de persoonlijkheid van diezelfde auteur weerspiegelen. Wanneer het daarentegen gaat om andere auteurs, moet dat voorwerp worden beschouwd als een geïnspireerd werk, te weten een werk dat de creatieve elementen van een andere werk niet letterlijk overneemt, maar er op een andere manier door is geïnspireerd. Dat nieuwe werk kan niettemin ook als zodanig die bescherming genieten, op voorwaarde dat is voldaan aan de vereisten die worden gesteld door de in punt 48 van het onderhavige arrest aangehaalde rechtspraak.

80 Ten derde dient te worden vastgesteld dat, ook al wordt in het kader van het auteursrecht geen nieuwheidsvoorwaarde gesteld, de schepping door een andere auteur van voorwerpen die soortgelijk of identiek zijn aan een bepaald voorwerp, vóór de schepping van dit voorwerp, een indicatie kan zijn van de lage graad of zelfs het ontbreken van oorspronkelijkheid van dit voorwerp. Dit neemt niet weg dat in het geval van voorwerpen van toegepaste kunst, waarbij de vrijheid van de auteurs wordt beteugeld door verschillende beperkingen die verband houden met de technische functie ervan, de mogelijkheid dat twee auteurs onafhankelijk gelijkaardige of zelfs identieke creatieve keuzen maken, niet volledig kan worden uitgesloten.

81 Wat ten vierde en ten slotte omstandigheden betreft als de presentatie van een voorwerp in kunsttentoonstellingen of musea en de erkenning ervan in vakkringen, zijn deze omstandigheden – die na de creatie van het voorwerp en los daarvan zijn ontstaan – overeenkomstig de in punt 77 hierboven aangehaalde rechtspraak op zich noch noodzakelijk noch doorslaggevend.

82 Gelet op een en ander dient op de eerste en de tweede vraag in zaak C-580/23 en op de tweede en de derde vraag in zaak C-795/23 te worden geantwoord dat artikel 2, onder a), artikel 3, lid 1, en artikel 4, lid 1, van richtlijn 2001/29 aldus moeten worden uitgelegd dat onder een werk in de zin van deze bepalingen een voorwerp wordt verstaan dat de persoonlijkheid van de auteur ervan weerspiegelt door uitdrukking te geven aan de vrije en creatieve keuzen van die auteur. Niet vrij en creatief zijn niet alleen keuzen die zijn ingegeven door verschillende – met name technische – beperkingen waaraan de auteur gebonden is tijdens het creëren van dat voorwerp, maar ook keuzen die weliswaar vrij zijn maar niet de persoonlijkheid van de auteur weerspiegelen door aan het voorwerp een uniek aspect te geven. Omstandigheden

zoals de bedoelingen van die auteur tijdens het scheppingsproces, zijn inspiratiebronnen, het gebruik van reeds beschikbare vormen, de mogelijkheid dat gelijkaardige voorwerpen onafhankelijk worden gecreëerd of de erkenning van dat voorwerp in de vakkringen, kunnen in voorkomend geval in aanmerking worden genomen, maar zijn in elk geval noch noodzakelijk noch doorslaggevend om de oorspronkelijkheid van het voorwerp waarvoor aanspraak op bescherming wordt gemaakt vast te stellen.

Derde en vierde vraag in zaak C-580/23

83 Met zijn derde en vierde vraag in zaak C-580/23, die tezamen dienen te worden onderzocht, wenst de verwijzende rechter in essentie te vernemen of artikel 2, onder a), artikel 3, lid 1, en artikel 4, lid 1, van richtlijn 2001/29 aldus moeten worden uitgelegd dat, om een inbreuk op het auteursrecht vast te stellen, ten eerste dient te worden vastgesteld of de creatieve elementen op een herkenbare manier in het voorwerp zijn overgenomen, dan wel of dezelfde algemene visuele indruk in dit verband volstaat, en ten tweede rekening dient te worden gehouden met de mate van oorspronkelijkheid van het werk in kwestie en met het bestaan van een gelijkaardig voorwerp.

84 In de eerste plaats dient er in dit verband aan te worden herinnerd dat in het kader van het auteursrecht de inbreuk het gevolg is van het gebruik van een werk zonder de toestemming van de auteur ervan (zie in die zin arrest van 11 juni 2020, *Brompton Bicycle*, C-833/18, EU:C:2020:461, punt 21).

85 Het Hof heeft geoordeeld dat het ongeoorloofde gebruik van een werk een dergelijke inbreuk kan vormen, zelfs indien dat gebruik betrekking heeft op een relatief klein deel van dat werk, voor zover dat deel als dusdanig uitdrukking geeft aan de eigen intellectuele schepping van de auteur ervan (zie in die zin arrest van 16 juli 2009, *Infopaq International*, C-5/08, EU:C:2009:465, punt 47).

86 Om een inbreuk op het auteursrecht vast te stellen, staat het dus aan de verwijzende rechter om, ten eerste, vast te stellen dat ten minste oorspronkelijke creatieve elementen van het beschermde werk zonder toestemming zijn gebruikt en, ten tweede, te bepalen of deze elementen, dat wil zeggen elementen die uitdrukking geven aan de keuzen die de persoonlijkheid van de auteur van dat werk weerspiegelen, op herkenbare wijze zijn overgenomen in het beweerdelijk inbreukmakende voorwerp (zie in die zin en naar analogie arrest van 29 juli 2019, *Pelham e.a.*, C-476/17, EU:C:2019:624, punt 39).

87 Daarentegen kan voor de beoordeling van een inbreuk op het auteursrecht overeenkomstig artikel 2, onder a), artikel 3, lid 1, en artikel 4, lid 1, van richtlijn 2001/29 de vergelijking van de door elk van de conflicterende voorwerpen gewekte algemene indruk niet doorslaggevend zijn, aangezien dit criterium geldt voor de bescherming van modellen.

88 Wat in de tweede plaats de inaanmerkingneming van de mate van oorspronkelijkheid van het beschermde werk betreft, dient eraan te worden herinnerd dat wanneer een voorwerp de in punt 48 van het onderhavige arrest beschreven kenmerken heeft en derhalve een werk is, het in die hoedanigheid auteursrechtelijke bescherming moet genieten overeenkomstig richtlijn 2001/29; de omvang van die bescherming hangt niet af van de mate van creatieve vrijheid waar-

over de auteur ervan heeft beschikt en kan derhalve niet geringer zijn dan de bescherming die elk werk dat onder die richtlijn valt, geniet (zie in die zin arrest van 12 september 2019, Cofemel, C-683/17, EU:C:2019:721, punt 35).

89 In dit verband dient te worden benadrukt dat het Hof met name met betrekking tot gebruiksvoorwerpen heeft geoordeeld dat het bestaan van verschillende mogelijke verschijningsvormen waarmee hetzelfde technische resultaat kan worden bereikt, weliswaar aantoonbaar dat er keuzemogelijkheden zijn, doch dit niet doorslaggevend is voor de beoordeling van de factoren die de keuze van de auteur hebben beïnvloed. Ook de wil van de vermeende inbreukmaker is bij die beoordeling irrelevant (zie in die zin arrest van 11 juni 2020, Brompton Bicycle, C-833/18, EU:C:2020:461, punt 35).

90 Wat in de derde plaats het feit betreft dat de twee conflicterende voorwerpen een gemeenschappelijke inspiratiebron hebben, dient – zoals de advocaat-generaal in punt 71 van zijn conclusie in wezen heeft opgemerkt – ten eerste te worden vastgesteld dat wanneer de twee betrokken voorwerpen zijn geïnspireerd op eenzelfde werk of een ouder model, alleen de „nieuwe” creatieve elementen in het afgeleide werk oorspronkelijk zijn en alleen de overname van deze nieuwe elementen een eventuele inbreuk op het auteursrecht vormt. Ten tweede maakt het enkele feit dat iemand dezelfde trend of dezelfde artistieke stroming volgt als de auteur van een ouder werk, geen inbreuk uit indien er geen concreet identificeerbare creatieve elementen uit dat oudere werk zijn overgenomen.

91 Wat, ten slotte, het bestaan van een onafhankelijk gecreëerd gelijkaardig voorwerp betreft, zijn de creatieve mogelijkheden om technische redenen weliswaar beperkt in het geval van voorwerpen van toegepaste kunst, maar een dergelijke situatie is niet volledig uitgesloten en vormt – gesteld dat zij is aangetoond – geen inbreuk op het auteursrecht. Om een eventuele inbreuk op het auteursrecht vast te stellen, dient de aangezochte rechter te beoordelen of er daadwerkelijk sprake is van een dergelijk onafhankelijk gecreëerd gelijkaardig voorwerp, rekening houdend met alle relevante elementen van het specifieke geval, zoals die bestonden op het moment van de creatie van de voorwerpen in kwestie, ongeacht factoren die losstaan van en plaatsvinden na die creatie. De loutere mogelijkheid van een dergelijke situatie kan geen rechtvaardiging vormen voor de weigering van auteursrechtelijke bescherming.

92 Gelet op een en ander dient op de derde en de vierde vraag in zaak C-580/23 te worden geantwoord dat artikel 2, onder a), artikel 3, lid 1, en artikel 4, lid 1, van richtlijn 2001/29 aldus moeten worden uitgelegd dat, om een inbreuk op het auteursrecht vast te stellen, dient te worden bepaald of creatieve elementen van het beschermde werk op een herkenbare manier zijn overgenomen in het vermeend inbreukmakende voorwerp. Het feit dat dezelfde algemene visuele indruk wordt gewekt door de twee conflicterende voorwerpen en de mate van oorspronkelijkheid van het betrokken werk zijn irrelevant. Het mogelijke bestaan van een gelijkaardig voorwerp kan niet rechtvaardigen dat bescherming wordt geweigerd.

[...]

Het Hof (Eerste kamer) verklaart voor recht:

- 1) Richtlijn 2001/29/EG van het Europees Parlement en de Raad van 22 mei 2001 betreffende de harmonisatie van bepaalde aspecten van het auteursrecht en de naburige rechten in de informatiemaatschappij moet aldus worden uitgelegd dat er geen regel-uitzondering-relatie bestaat tussen modelrechtelijke bescherming en auteursrechtelijke bescherming in die zin dat bij het onderzoek van de oorspronkelijkheid van voorwerpen van toegepaste kunst hogere eisen moeten worden gesteld dan die welke gelden voor andere soorten werken.**
- 2) Artikel 2, onder a), artikel 3, lid 1, en artikel 4, lid 1, van richtlijn 2001/29 moeten aldus worden uitgelegd dat onder een werk in de zin van deze bepalingen een voorwerp wordt verstaan dat de persoonlijkheid van de auteur ervan weerspiegelt door uitdrukking te geven aan de vrije en creatieve keuzen van die auteur. Niet vrij en creatief zijn niet alleen keuzen die zijn ingegeven door verschillende – met name technische – beperkingen waaraan de auteur gebonden is tijdens het creëren van dat voorwerp, maar ook keuzen die weliswaar vrij zijn maar niet de persoonlijkheid van de auteur weerspiegelen door aan het voorwerp een uniek aspect te geven. Omstandigheden zoals de bedoelingen van die auteur tijdens het scheppingsproces, zijn inspiratiebronnen, het gebruik van reeds beschikbare vormen, de mogelijkheid dat gelijkaardige voorwerpen onafhankelijk worden gecreëerd of de erkenning van dat voorwerp in de vakkringen, kunnen in voorkomend geval in aanmerking worden genomen, maar zijn in elk geval noch noodzakelijk noch doorslaggevend om de oorspronkelijkheid van het voorwerp waarvoor aanspraak op bescherming wordt gemaakt vast te stellen.**
- 3) Artikel 2, onder a), artikel 3, lid 1, en artikel 4, lid 1, van richtlijn 2001/29 moeten aldus worden uitgelegd dat om een inbreuk op het auteursrecht vast te stellen, dient te worden bepaald of creatieve elementen van het beschermde werk op een herkenbare manier zijn overgenomen in het vermeend inbreukmakende voorwerp. Het feit dat dezelfde algemene visuele indruk wordt gewekt door de twee conflicterende voorwerpen en de mate van oorspronkelijkheid van het betrokken werk zijn irrelevant. Het mogelijke bestaan van een gelijkaardig voorwerp kan niet rechtvaardigen dat bescherming wordt geweigerd.**

Noot

Auteursrecht op productvormgeving: bescherming en inbreuk volgens geharmoniseerde regels

Inleiding

In dit arrest oordeelt het Hof van Justitie eens te meer dat het werkbegrip uitputtend is geharmoniseerd, dat het niets anders vereist dan een 'eigen intellectuele schepping', en dat het zonder onderscheid geldt voor alle soorten werken, inclusief werken van toegepaste kunst (gebruiksvoorwerpen). Uit het arrest valt verder af te leiden dat een 'eigen intellectuele schepping' materie betreft die het resultaat is van creatieve activiteit. Kwalitatieve eisen, zoals bijzonderheid, verdienste-lijkheid, esthetisch effect of kunstzinnigheid, mogen dus niet aan het werk worden gesteld. Met het arrest geeft het Hof een aantal voor de (Nederlandse) rechtspraktijk belangrijke aanwijzingen, die zowel de beoordeling van de bescherming als die van de inbreuk betreffen. Anders dan de anticipatie op en ophef over het arrest wel doen vermoeden, houdt het Hof stevig vast aan zijn eerdere rechtspraak over het werkbegrip die met *Infopaq* was ingezet. Een fundamentele koerswijziging ten aanzien van het oorspronkelijkheidsbegrip blijft uit, wat ook wel blijkt uit het feit dat het Hof zich ondanks het cruciale belang daarvan nog (steeds) niet als Grote Kamer over dit onderwerp heeft willen buigen.¹

Het arrest beslaat drie verschillende vragen. Het Hof bespreekt eerst dat voor werken van toegepaste kunst geen andere, strengere beoordeling moet worden toegepast dan voor andere werken: het werkbegrip is universeel. Vervolgens bespreekt het Hof hoe dat werkbegrip moet worden toegepast. Tot slot komt de beoordeling van inbreuk aan de orde. In deze noot zullen een aantal kernpunten uit de beantwoording van deze drie vragen worden uitgelicht.

Universeel werkbegrip, geen strengere eisen voor toegepaste kunst

In *Cofemel* had het Hof in 2019 al uitgemaakt dat het geharmoniseerde werkbegrip de afbakening tussen het modelrecht en het auteursrecht bepaalt: het staat de lidstaten niet vrij om auteursrechtelijke bescherming te verlenen aan voorwerpen die niet een 'eigen intellectuele schepping' zijn. Het Europese auteursrecht bepaalt dus (hoewel dat niet met zoveel woorden in een richtlijn staat) zowel de ondergrens als de bovengrens van wat nodig is voor bescherming. Die grens wordt, aldus het Hof reeds in *Cofemel*, bepaald door het geharmoniseerde werkbegrip, de 'eigen intellectuele schepping', dat ook geldt voor werken van toegepaste kunst. In het bijzonder mogen volgens het Hof geen modelrechtelijke criteria worden aangewend om de bescherming van het auteursrecht te beoordelen.²

Dat over de verhouding tussen het auteurs- en modellenrecht toch nog een vraag van uitleg aan het Hof werd voorgelegd, kwam voort uit de door het Hof in *Cofemel* gehanteerde formulering dat auteurs-

rechtelijke bescherming voor modellen alleen in 'bepaalde gevallen' kan worden overwogen voor werken die dergelijke bescherming 'verdienen'. De verwijzende rechter vroeg zich af of uit die formulering volgt dat bij de auteursrechtelijke bescherming van gebruiksvoorwerpen bijzondere terughoudendheid moet worden betracht, in die zin dat cumulatieve bescherming door het auteursrecht alleen in gevallen die volgens een of ander criterium 'uitzonderlijk' zijn kan worden toegepast. Dat is niet het geval, zo verduidelijkt het Hof nu in *Mio*: de toets om vast te stellen of een werk van toegepaste kunst auteursrechtelijk beschermd is, is niet anders of strenger dan voor andere soorten werken.

Dat is een belangrijke verduidelijking. In Nederland is over deze kwestie onderwerp geweest van debat, waarbij onder meer Spoor een strengere benadering propageerde en o.a. Tsoutsanis (en ook ondergetekende) betoogde dat uit *Cofemel* niet volgt dat het HvJ EU voor werken van toegepaste kunst een 'strengere' werktoets zou voorstaan.³ Die laatste opvatting wordt in *Mio* bevestigd: het feit dat werken van toegepaste kunst óók door het modelrecht kunnen worden beschermd kan geen reden zijn om terughoudend om te gaan met het verlenen van auteursrechtelijke bescherming aan die werken. Het criterium voor auteursrechtelijke bescherming van werken van toegepaste kunst (die in beginsel ook voor modelbescherming in aanmerking zou kunnen komen) is immers hetzelfde als voor werken waarvoor het modellenrecht géén beschermingsmogelijkheid biedt. Uit *Cofemel* volgt dus níet dat met de auteursrechtelijke bescherming van werken van toegepaste kunst terughoudender moet worden omgegaan dan bij andere soorten werken. Dat auteursrechtelijke bescherming van modellen alleen in 'bepaalde' gevallen kan worden overwogen, drukt niet uit dat slechts een bepaald (klein) percentage van de modellen voor bescherming als werk in aanmerking zouden mogen komen. Ook de opmerking in *Cofemel* dat auteursrechtelijke bescherming toekomt aan voorwerpen die dat 'verdienen' noopt niet tot bijzondere terughoudendheid bij werken van toegepaste kunst: toepassing van het – universele – werkbegrip volstaat.

Inhoud van het werkbegrip: creatieve activiteit als doorslaggevend criterium

Het Hof buigt zich in dit arrest beslist niet voor de eerste maal over de voorwaarden waaronder materie als 'werk' auteursrechtelijke bescherming toekomt. Sinds het Hof van Justitie in 2009 in zijn arrest *Infopaq* besliste dat de voorwaarden voor de auteursrechtelijke bescherming door de Auteursrechtlijn zijn geharmoniseerd, heeft hij vastgehouden aan het criterium van de 'eigen intellectuele schepping'. In *Infopaq* (over zinsneden uit krantenartikelen) heette het dat een auteur daartoe bij het maken van een werk uitdrukking aan zijn 'creatieve geest' moet hebben gegeven.⁴ In *Painer* (over portretfoto's) verlangde het Hof dat de auteur bij het maken van een werk zijn 'creatieve bekwaamheden' tot uiting heeft kunnen brengen door het maken van 'vrije en creatieve' keuzen, waarmee hij of zij in staat is het werk een 'persoonlijke noot' te geven.⁵ In *Renckhoff* (over landschapsfoto's)⁶ en *Cofemel* (over kleding)⁷ formuleert het Hof het zo,

1 Enkel in HvJ EU 13 november 2018, C-310/17 (*Levola*) heeft het Hof zich als Grote Kamer over de inhoud van het werkbegrip gebogen, maar die zaak betrof het identificeerbaarheidsvereiste en niet het vereiste van oorspronkelijkheid.

2 HvJ EU 12 september 2019, C-683/17, ECLI:EU:C:2019:721 (*Cofemel*), NJ 2020/90, m.nt. Spoor, BIE 2020/6, nr. 27, m.nt. Ringnalda. Zie uitgebreid: A. Tsoutsanis, 'Bella Ciao – Cofemel and beyond: auteursrechtelijke bescherming van productvormgeving', IER 2021/4, p. 22-30.

3 J.H. Spoor, 'Auteursrechtelijke bescherming van modellen na Cofemel', IER 2020/42, par. 12; A. Tsoutsanis, 'Bella Ciao – Cofemel and beyond: auteurs-

rechtelijke bescherming van productvormgeving', IER 2021/4, p. 27-28, 30; A. Ringnalda, 'Gebruiksvoorwerpen in het auteursrecht' (noot onder *Cofemel*), BIE 2019/27, p. 342-343. Zie daarover, n.a.v. Mio, ook J.R. Torenbosch, 'Het Mio-arrest: PW = EIS ≠ EOK&PS', IER 2026/3.

4 HvJ EU 16 juli 2009, C-5/08, ECLI:EU:C:2009:465 (*Infopaq*), NJ 2011/288, m.nt. Hugenholtz, IER 2009/78, m.nt. Grosheide.

5 HvJ EU 1 december 2011, C-145/10, ECLI:EU:C:2011:798 (*Painer*).

6 HvJ EU 7 augustus 2018, C-161/17, ECLI:EU:C:2018:634 (*Renckhoff*).

dat bescherming een intellectuele schepping van de auteur vereist die de 'persoonlijkheid' van deze laatste weerspiegelt en tot uiting komt door de 'vrije creatieve keuzen' van die auteur bij de totstandkoming van het werk.

Geen van de uitspraken van het Hof bevat enige aanwijzing dat het bestaan van auteursrechtelijke bescherming zou afhangen van een kwalitatieve beoordeling van het werk zelf aan de hand van een bepaalde kwalitatieve maatstaf, zoals de (mate van) kunstzinnigheid, verdienstelijkheid, schoonheid, vernieuwend karakter of bijzonderheid ervan. Dat het werk een 'persoonlijke noot' is verleend en dat de persoonlijkheid van de auteur aldus 'weerspiegeld' wordt in het werk, is in de benadering van het Hof een *gevolg* van het creatieve proces waarbij de auteur allerlei keuzes maakt en die in het aldus geschapen werk tot uitdrukking brengt. In *Infopaq* kon een auteur 'via de keuze, de schikking en de combinatie van deze woorden' tot een resultaat komen dat een intellectuele schepping vormt, waarbij, aldus het Hof vanwege de 'ruime uitlegging van de omvang' van de bescherming van de Auteursrechtlijn 'niet [kan] worden uitgesloten dat bepaalde afzonderlijke zinnen, of zelfs zinsneden van de betrokken tekst, de oorspronkelijkheid van een publicatie zoals een persartikel aan de lezer kunnen overdragen'. Dat het om bijzondere, opvallende of karakteristieke zinsneden moest gaan staat daarin niet te lezen. In *Painer* kon de maker van een portretfoto bij de totstandkoming ervan op verschillende manieren en op verschillende momenten vrije en creatieve keuzes maken, zoals de keuze van de enscenering, de pose van de te fotograferen persoon of de belichting bij de voorbereiding; de camera-instelling, de invalshoek of de gecreëerde sfeer bij het maken van de opname; en de keuze tussen diverse technieken of het gebruik van software bij de ontwikkeling. Met al die keuzes kan een fotograaf zijn werk een 'persoonlijke noot' geven, aldus het Hof. Ook daar is met het weerspiegelen van de persoonlijkheid van de auteur dus geenszins letterlijk bedoeld dat het werk zó karakteristiek zou moeten zijn dat men zonder meer de maker daarin kan herkennen.

Toch is het niet zo, benadrukt het Hof in dit arrest, dat iedere 'vrije' keuze automatisch ook een 'creatieve' keuze is. Volgens het Hof mag (althans bij gebruiksvoorwerpen, zie r.o. 62) niet worden *verondersteld* dat de keuzes die een auteur in vrijheid heeft gemaakt ook 'creatief' zijn: dat er voor de auteur binnen de grenzen van technische of andere beperkingen iets te kiezen viel, wil nog niet zeggen dat een gemaakte (vrije) keuze ook per definitie een creatieve keuze is (r.o. 65). Niet iedere 'vrije' keuze draagt dus per se bij aan de auteursrechtelijke bescherming van een werk. Dat is op zich niet nieuw. Het Hof had eerder al in *Brompton* – zij het specifiek in de context van technisch bepaalde vormgeving – geoordeeld dat het enkele feit dat voor een voorwerp kan worden gekozen tussen meerdere verschijningsvormen nog niet meebrengt dat het voorwerp ook als werk door het auteursrecht is beschermd.⁸ Nu trekt het Hof die regel door naar alle (technische of niet-technische) vormgeving.

Daarmee komt de vraag op hoe dan in concrete gevallen moet worden onderzocht of (vrije) keuzes creatief zijn.⁹

Een vrije (vormgevings-)keuze kan in het algemeen in verschillende opzichten als 'creatief' worden geduid. Zo pleegt men wel te zeggen dat een keuze (pas) creatief is als zij blijkt geeft van een bepaald kwalitatief te meten gehalte aan creativiteit: de keuze moet dan getuigen van een zekere mate van bijzonderheid. Het Hof heeft een dergelijke kwalitatieve maatstaf niet voor ogen, zo bevestigt het arrest *Mio*. Net als in zijn voorgaande rechtspraak zegt het Hof niets over een dergelijke kwalitatieve toetsing van de keuzes van de auteur, noch over de wijze waarop die toets dan zou moeten worden uitgevoerd. Sterker nog: dat het Hof niet de door A-G Szpunar voorgestelde categorale uitsluiting van 'banale' en 'insignificante' vormgevingskeuzes overneemt komt neer op een impliciete verwerping van zulke kwalitatief geladen begrippen als zelfstandige criteria in de auteursrechtelijke beoordeling.¹⁰ Uit het geharmoniseerde auteursrecht zelf volgt bovendien dat auteursrechtelijke bescherming niet afhankelijk mag worden gesteld van kwalitatieve criteria. De Europese regels voor de auteursrechtelijke bescherming van software, databanken en foto's – waarop het Hof in *Infopaq* het algemeen geharmoniseerde werkbegrip nadrukkelijk heeft gebaseerd – sluiten beoordeling aan de hand van 'de esthetische of kwalitatieve waarde',¹¹ 'kwalitatieve of esthetische criteria'¹² of de 'verdienstelijkheid of bedoeling'¹³ expliciet uit.¹⁴ Ook de afkerigheid van het Hof van beoordelingscriteria die op een 'intrinsiek subjectieve sensatie' berusten staat aan een dergelijke kwalitatieve toetsing in de weg.¹⁵ Verder wijst het Hof in dit arrest kwalitatieve indicatoren zoals de presentatie van een werk in musea of de erkenning ervan in vakkringen nadrukkelijk af als op zich noodzakelijk noch doorslaggevend, zie r.o. 81.

In de visie van het Hof geldt een keuze van een auteur reeds als 'creatief' indien zij is gemaakt als deel van een 'creatieve activiteit', een begrip dat het Hof in r.o.67 gebruikt. De creativiteit van een werk hangt dan niet af van de *kwaliteit* van het *resultaat* van de schepping maar van de *aard* van het *proces* dat daartoe heeft geleid. Dat is een fundamenteel verschil. Het begrip van 'creativiteit' fungeert in de benadering van het Hof niet als kwalitatieve maatstaf waarnaast men het werk kan leggen en die een drempel voor bescherming opwerpt die men (al naar gelang de persoonlijke smaak van de beoordelaar) hoger of lager kan leggen. Het is, integendeel, voldoende dat er creatieve activiteit is verricht, los van enige waardering van het resultaat daarvan aan de hand van bepaalde kwalitatieve maatstaven die schuil plegen te gaan onder de noemer 'creativiteit'. Met andere woorden: is de auteur bezig geweest op een manier die we als 'creatief' kunnen duiden? Zodra sprake is van zulke creatieve activiteit zijn de daarbij gemaakte en in het werk uitgedrukte keuzes 'creatief' en doen zij de persoonlijkheid van de auteur in het werk weerspiegelen. Een keuze is dus niet creatief omdat zij de persoonlijkheid van de auteur weerspiegelt; zij weerspiegelt de persoonlijkheid omdat zij het resultaat is van een door de auteur verrichte creatieve activiteit.

7 HvJ EU 12 september 2019, C-683/17, ECLI:EU:C:2019:721 (*Cofemel*).

8 HvJ EU 11 juni 2020, C-833/18, ECLI:EU:C:2020:461 (*Brompton Bicycle*), NJ 2021/175, m.nt. Hugenholtz, BIE 2021-3, nr. 9, m.nt. Ringnalda, r.o. 32. Zie over het arrest *Brompton* ook J.R. Torenbosch, 'Op de vouwfiets door het auteursrechtlandschap', *IER* 2021/36.

9 Zie daarover na *Cofemel* al A. Tsoutsanis, 'Bella Ciao – Cofemel and beyond: auteursrechtelijke bescherming van productvormgeving', *IER* 2021/4, p. 28.

10 Zie punt 31 van de conclusie van 8 mei 2025, ECLI:EU:C:2025:330. Overigens had Szpunar in zijn conclusie ook benadrukt dat de waardering van een keuze als creatief niet afhangt van de kunstzinnigheid of intrinsieke kwaliteit ervan.

11 Punt 8 van de considerans van Richtlijn 2009/24/EG (Software-richtlijn).

12 Punt 16 van de considerans van Richtlijn 96/9/EG (Databankenrichtlijn).

13 Punt 16 van de considerans van Richtlijn 2006/115/EG (Huurrichtlijn).

14 Gelet op het ondubbelzinnige antwoord van het Hof op de eerste vraag in dit

arrest geldt dat evengoed voor de bescherming van werken van toegepaste kunst.

15 HvJ EU 12 september 2019, C-683/17, ECLI:EU:C:2019:721 (*Cofemel*), r.o. 53.

Om vast te stellen of sprake is van ‘creatieve activiteit’ moet worden gekeken naar het soort factoren en overwegingen die de keuzen van de maker hebben beïnvloed. Dat volgt uit het systeem dat het Hof hier in *Mio* en in andere arresten heeft opgebouwd.

In *Brompton*, waarnaar het Hof in *Mio* uitvoerig verwijst, overwoog het Hof al dat het enkele bestaan van keuzemogelijkheden niet doorslaggevend was voor de ‘beoordeling van de factoren die de keuze van de maker hebben beïnvloed’.¹⁶ Elders in *Brompton* heet het dat bij de beoordeling van de auteursrechtelijke bescherming onderzocht moet worden ‘met welke overwegingen bij de keuze van de verschijningsvorm van het betrokken product rekening is gehouden’.¹⁷ Daaruit volgt al dat de ‘creatieve’ aard van een keuze niet afhangt van een waardering van de kwaliteit van het resultaat ervan, maar juist van de ‘factoren’ en ‘overwegingen’ die aan de keuze ten grondslag hebben gelegen. Ook in het kort na *Mio* gewezen arrest in de zaak *Deity Shoes* figureert het begrip ‘creatieve activiteit’. In dat arrest oordeelde het Hof dat voor bescherming als model níet een minimum aan creatieve activiteit is vereist.¹⁸ Volgens het Hof verschilt de bescherming van het modelrecht juist op dit punt van het auteursrecht: waar de bescherming van het auteursrecht juist wél een ‘creatieve activiteit’ vereist, zo redeneert het Hof, vloeit de bescherming van het modelrecht voort uit de andere algemene indruk die een model wekt in vergelijking met het vormgevingserfgoed – een puur objectieve eigenschap van het uiterlijk van het voortbrengsel die tot stand kan komen zonder enige creatieve activiteit.

Uit dit alles vloeit voort dat niet alle scheppende (en dus letterlijk genomen: op creatie gerichte) menselijke arbeid ook tot het domein van de ‘creatieve activiteit’ behoort die volgens het Hof tot auteursrechtelijke bescherming kan leiden. Scheppende activiteit die uitsluitend is ingegeven door techniek, ergonomie of veiligheid – hoewel men die in het spraakgebruik evengoed als ‘creatief’ pleegt aan te merken – valt erbuiten: keuzes die zijn ingegeven door overwegingen op die terreinen zijn niet ‘creatief’ in de zin van het auteursrecht (r.o. 62).¹⁹ Ook keuzes die zijn ingegeven door ‘deskundigheid’²⁰ en door ‘spelregels’²¹ behoren volgens het Hof niet tot het domein van creatieve activiteit.

Daarentegen zijn keuzes die zijn ingegeven door artistieke of esthetische overwegingen in ieder geval wél ‘deel’ van de ‘creatieve activiteit’ die kan resulteren in een auteursrechtelijk beschermd werk, zo verduidelijkt het Hof in r.o. 67.²² Keuzes die op grond van artistieke of esthetische overwegingen zijn gemaakt, behoren dus tot de creatieve keuzes. Om een creatieve keuze te maken moet de auteur zich, kort gezegd, om het uiterlijk van het werk hebben bekommerd. Op dit punt wijkt het Hof af van zijn A-G, die concludeerde dat níet iedere esthetische, omwille van het uiterlijk van het voorwerp gemaakte keuze ook per definitie de persoonlijkheid van de auteur weerspiegelt.²³ Volgens het Hof zijn op grond van artistieke en esthetische overwegingen

gemaakte vormgevingskeuzes deel van creatieve activiteit en zijn zij dus – voor zover daadwerkelijk ook vrij – creatieve keuzes die ertoe leiden dat de persoonlijkheid van de maker in het tot stand gebracht werk wordt weerspiegeld. Een separate toetsing van zulke vormgevingskeuzes (bijv. op creatief gehalte of bijzonderheid) is er niet.

Artistieke en esthetische *overwegingen* maken deel uit van creatieve activiteit en om zijn om die redenen belangrijk zijn voor het vaststellen van auteursrechtelijke bescherming. Dat is verenigbaar met de regel in r.o. 67 dat het enkele feit dat een voorwerp artistieke of esthetische *effecten* teweegbrengt niet meebrengt dat dat voorwerp oorspronkelijk is. Vaststellen of keuzes zijn *ingegeven* door artistieke of esthetische overwegingen van de auteur is iets fundamenteel anders dan beoordelen of een werk in de ogen van de beoordelaar artistiek is of een esthetisch effect *oproeft*. De aard van het effect van het werk op de toeschouwer zegt op zichzelf niets over de aard van het scheppingsproces dat de auteur van het werk heeft doorgemaakt. Ook keuzes die op technische of anderszins niet-creatieve overwegingen berusten, kunnen immers bij de waarnemer een esthetisch of artistiek effect teweegbrengen.

Bij het vaststellen of in het werk ‘vrije en creatieve keuzen’ zijn uitgedrukt, kunnen volgens het Hof allerlei omstandigheden worden betrokken. Het Hof noemt er enkele. De omstandigheid dat een voorwerp een eigen, esthetisch of artistiek opvallend visueel effect opwekt volstaat ‘op zich’ niet om dat voorwerp als werk aan te merken maar kan (dus) wel een relevante aanwijzing zijn (r.o. 68). Het scheppingsproces en de bedoelingen van de auteur mogen in aanmerking worden genomen voor zover in het voorwerp tot uitdrukking gebracht (r.o. 75). De presentatie van een voorwerp in tentoonstellingen en musea en de erkenning ervan in vakkringen zijn op zich niet noodzakelijk of doorslaggevend, maar kunnen in voorkomend geval wel in aanmerking worden genomen (r.o. 81 en 82). Hetzelfde geldt voor inspiratiebronnen, het gebruik van reeds beschikbare vormen en de mogelijkheid van onafhankelijke creatie van gelijkaardige voorwerpen (r.o. 82). Die omstandigheden zijn echter in elk geval niet noodzakelijk of doorslaggevend, zo volgt uit het dictum (r.o. 82).

Bedoelingen van de auteur

Hoewel de ‘creatieve activiteit’ en de daaraan verbonden overwegingen die de keuze van de maker hebben beïnvloed centraal staan, mag de auteursrechtelijke beoordeling – het onderzoek naar de creatieve aard van de activiteit waaruit het werk is voortgevloeid – toch niet uitsluitend worden gebaseerd op het scheppingsproces en de bedoelingen van de auteur, zo overweegt het Hof in r.o. 69-75.

Het Hof zegt hier niet meer dan dat het scheppingsproces en de bedoelingen van de auteur *op zichzelf* geen grondslag kunnen bieden voor auteursrechtelijke bescherming. Wat de auteur heeft gewild, bedacht en bedoeld is in het auteursrecht allemaal niets waard voor

16 HvJ EU 11 juni 2020, C-833/18, ECLI:EU:C:2020:461 (*Brompton Bicycle*), r.o. 35. Het Hof roept deze overweging in *Mio* ook in herinnering, zij het in r.o. 89 in de context van de beoordeling van inbreuk.

17 HvJ EU 11 juni 2020, C-833/18, ECLI:EU:C:2020:461 (*Brompton Bicycle*), r.o. 36.

18 HR 18 december 2025, C-323/24, ECLI:EU:C:2025:983 (*Deity Shoes*), *BIE* 2026-1, nr. 1, p. 35-42 m.nt. Van Hattum en Cohen Jehoram.

19 Tegen die achtergrond is ook te begrijpen dat het Hof weliswaar een universeel werkbegrip vooropstelt maar toch toevoegt dat rekening moet worden gehouden met de ‘specifieke aard’ van gebruiksvoorwerpen: dat is niet omdat zulke voorwerpen minder snel auteursrechtelijke bescherming verdienen dan andersoortige werken, maar omdat de keuzen die hun vormgeving bepalen eerder dan bij andere werken door dat soort niet-creatieve overwegingen zijn ingegeven (r.o. 62).

20 HvJ EU 19 maart 2026, C-649/23, ECLI:EU:C:2026:213 (*Institutul Calinescu*), r.o. 54. In zoverre is HR 24 februari 2006, ECLI:N:HR:2006:AU7508, *AMI* 2006-5, nr. 13, m.nt. A.A. Quaadvlieg (*Technip*) onhoudbaar.

21 HvJ EU 4 oktober 2011, C-403/08 en C-429/08, ECLI:EU:C:2011:631 (*Premier League*), r.o. 98. Dat laat natuurlijk onverlet dat beeldverslagen van sportwedstrijden wel als auteursrechtelijk beschermd werk kwalificeren omdat daarbij doorlopend creatieve keuzes worden gemaakt bij het in beeld brengen daarvan: zie al Rb. Den Haag 24 jan. 2018, ECLI:NL:RBDHA:2018:615 (*Premier League/Ecatel*) r.o. 4.3.

22 Dat deze overwegingen ‘deel’ zijn van creatieve activiteit impliceert dat dit laatste begrip ruimer is. Uit het arrest blijkt niet waaruit dat ruimere deel dan bestaat.

23 Concl. van 8 mei 2025, ECLI:EU:C:2025:330, par. 43.

zover het niet ook daadwerkelijk in het werk is uitgedrukt. Het onderzoek naar auteursrechtelijke bescherming zal dus altijd de in het werk uitgedrukte keuzen als startpunt moeten nemen; wat de auteur tijdens het scheppingsproces wel in gedachten heeft gehad maar niet in het werk tot uitdrukking heeft gebracht behoort tot het rijk der onbeschermden ideeën (r.o. 74).

Dat de beoordeling van de auteursrechtelijke bescherming niet *uitsluitend* op het scheppingsproces en de bedoelingen van de auteur mag worden gebaseerd, sluit niet uit dat bij de beoordeling van het creatieve karakter van de wél in het werk uitgedrukte keuzen wordt gekeken naar het scheppingsproces en de intenties van de auteur. Of die keuzes zijn gemaakt als deel van ‘creatieve activiteit’ hangt immers af van de factoren en overwegingen die die keuzen hebben beïnvloed. Die factoren en overwegingen zijn zelf niet in het werk tot uitdrukking gebracht. Het Hof lijkt dat te onderkennen door in r.o. 75 te overwegen dat de rechter ‘rekening kan houden’ met de bedoelingen van de auteur en het scheppingsproces voor zover die elementen in het werk zijn uitgedrukt. Zij mogen desalniettemin niet doorslaggevend zijn (r.o. 75 en 82), waarmee het Hof nog eens benadrukt dat bedoelingen van de auteur alleen beschermd kunnen zijn (aldus r.o. 74) voor zover zij daadwerkelijk verband houden met de concreet tot uitdrukking gebrachte, objectief waarneembare vormgeving van het voorwerp.

Uniek aspect

Het Hof benoemt in dit arrest dat creatieve keuzen de persoonlijkheid van de auteur in het werk moeten weerspiegelen door aan het voorwerp een ‘uniek aspect’ te geven. Dat is om twee redenen opvallend. In de eerste plaats is het begrip ‘uniek’ niet eerder voorgekomen in de auteursrechtelijke rechtspraak van het Hof. Ten tweede komt het begrip in het arrest slechts tweemaal voor, zonder enige uitleg over de herkomst, betekenis of functie ervan. Dit alles roept de vraag op of het Hof met het woord ‘uniek’ een nieuw criterium voor de beoordeling van auteursrechtelijke bescherming heeft willen introduceren. Het antwoord op die vraag luidt ontkennend.

Het begrip ‘uniek’ komt voor de eerste keer ter sprake bij de beantwoording van de eerste vraag in r.o. 55 om het verschil tussen modelrechtelijke en auteursrechtelijke bescherming te omschrijven. Daar heet het dat de auteur, anders dan de ontwerper van een model, een ‘uniek werk dient te creëren dat zijn persoonlijkheid weerspiegelt’. Het Hof verbindt aan die overweging echter niet het gevolg dat cumulatieve bescherming door het modellenrecht en het auteursrecht is voorbehouden aan werken die op een of andere wijze ‘uniek’ zijn: het antwoord op de eerste vraag luidt juist dat voor de auteursrechtelijke bescherming van werken van toegepaste kunst geen andere, strengere eisen gelden dan voor andere werken, en het begrip ‘uniek’ komt dan ook niet terug als beschermingsvoorwaarde in het als antwoord op vraag 1 geformuleerde dictum. Het begrip ‘uniek’ heeft in de context van de afgrenzing van het auteurs- en modellenrecht dus geen zelfstandige betekenis. Het duidt enkel het gevolg aan van het feit dat een ‘werk’ de persoonlijkheid van de auteur weerspiegelt: dat wat door een auteur op grond van persoonlijke overwegingen is gemaakt, draagt de vingerafdruk van die auteur en is dus (zij het in ‘bescheiden’ zin) per definitie ‘uniek’. Het woord ‘uniek’ is in dit verband overigens

weinig gelukkig gekozen om het verschil tussen het auteursrecht en modellenrecht samen te vatten: voor de bescherming van een model is weliswaar niet vereist dat bij het ontwerpen ervan vrije en creatieve keuzen zijn gemaakt die de ‘unieke’ persoonlijkheid van de auteur weerspiegelen, maar een model moet wel ‘nieuw’ zijn en zal dus in ieder geval strikt genomen ook ‘uniek’ moeten zijn om voor modelrechtelijke bescherming in aanmerking te kunnen komen.

Het woord ‘uniek’ komt nog een keer voor in het arrest in het kader van de tweede vraag, over de beoordeling van oorspronkelijkheid, zij het dan alleen in het dictum (zie r.o. 82) en zonder enige toelichting in de daaraan voorafgaande rechtsoverwegingen zelf. In het dictum heet het dat keuzen die niet de ‘persoonlijkheid van de auteur weerspiegelen door aan het voorwerp een uniek aspect te geven’ niet als creatieve keuzen kunnen worden aangemerkt. Ook in deze context fungeert het begrip ‘uniek’ als *omschrijving* van het *gevolg* van het maken van vrije en creatieve keuzen en niet als zelfstandige voorwaarde voor bescherming. Dat objectieve uniciteit niet een vereiste is voor bescherming volgt al uit het arrest zelf: in r.o. 80 en 91 verwerpt het Hof een auteursrechtelijk nieuwheidsvereiste. Dat met ‘uniek’ evenmin bedoeld is dat het werk een zekere kunstzinnigheid of esthetische opvallendheid bezit, volgt uit r.o. 67.²⁴

Dat het begrip ‘uniek aspect’ in de context van het *Mio*-arrest geen normatieve betekenis heeft, vindt ook steun in het ná *Mio* gewezen arrest *Calinescu*.²⁵ Daarin bespreekt het Hof het – universeel geldende en dus ook op productvormgeving toepasselijke – werkbegrip zonder ook maar een keer te refereren aan de eis dat het werk een ‘uniek aspect’ moet hebben om voor bescherming in aanmerking te komen. Het ‘unieke aspect’ maakt dus géén deel uit van de voorwaarden die gelden voor de bescherming van werken.

Vormgevingserfgoed

Het Hof wijdt enkele overwegingen aan de relevantie van wat in de Nederlandse auteursrechtelijke rechtspraak sinds enkele jaren wel wordt aangeduid als het ‘vormgevingserfgoed’. Het feit dat een werk louter bestaat uit elementen die eerder al bestonden sluit bescherming niet uit, zie r.o. 78: creatieve keuzen kunnen immers ook tot uitdrukking worden gebracht in de ‘schikking’ van ‘beschikbare vormen’, net zoals zinnen en zinsneden volgens het arrest *Infopaq* als werk beschermd kunnen zijn vanwege de keuzes die zijn gemaakt bij het kiezen, combineren en schikken van woorden die ieder op zich reeds bestaan en vrij te gebruiken zijn. In dat geval ziet de creatieve keuze van de auteur dus niet op de individuele elementen als zodanig, maar op de selectie, combinatie en schikking ervan.

Met zijn opmerking dat de gelijkenis tussen een werk en een eerder bestaand voorwerp wel een indicatie kan zijn van ‘de lage graad of zelfs het ontbreken van oorspronkelijkheid’ (r.o. 80) formuleert het Hof in wezen een feitelijk vermoeden: in gevallen waarin een voorwerp sterk lijkt op eerder bestaande voorwerpen van de hand van andere ontwerpers is aannemelijk dat het latere voorwerp niet door zijn auteur zelf is gemaakt maar geheel of grotendeels is ontleend aan die eerdere voorwerpen. Het kan dan ook een ‘lage graad’ van oorspronkelijkheid hebben in de zin dat het ontwerp slechts een gering aantal

²⁴ Het begrip ‘uniek aspect’ zoals door het Hof gebruikt heeft dus ook niet de betekenis die de Zweedse rechter er in de verwijzingsvraag kennelijk aan toekende, zie r.o. 32. Zie over de valse tegenstelling tussen de ‘neutrale’ beoordeling van het scheppingsproces en de kwalitatieve toetsing van het ‘resultaat’ die

aan de Zweedse verwijzingsvragen ten grondslag lag: A. Ringnalda, ‘Terugblik Vormgevingsbescherming 2023-2024’, *BIE* 2024-5, p. 262-277, p. 263 e.v.
²⁵ HvJ EU 19 maart 2026, C-649/23, ECLI:EU:C:2026:213 (*Institutul Calinescu*).

vrije en creatieve keuzen bevat die de auteur van het latere werk zélf heeft gemaakt en níet aan eerdere voorwerpen heeft ontleend. Dat de notie van de ‘lage graad’ van oorspronkelijkheid hier opduikt, kan in ieder geval niet alsnog duiden op een vereiste van een bepaald kwalitatief gehalte aan creativiteit: uit r.o. 88 blijkt immers dat het auteursrecht niet een van de ‘mate van oorspronkelijkheid’ afhankelijkke beschermingsomvang heeft.

Het Hof laat daarop volgen dat twee auteurs ook onafhankelijk van elkaar tot gelijkaardige of zelfs identieke voorwerpen kunnen komen, in welk geval beide auteurs de volle bescherming van het auteursrecht genieten (r.o. 80 en 91). Nieuwheid is in het auteursrecht dus niet vereiste. De suggestie dat de vereiste oorspronkelijkheid geheel of grotendeels ontbreekt indien een werk lijkt op iets dat er eerder al was, kan dus ontzenuwd worden. Met name bij voorwerpen van toegepaste kunst is zulke *independent creation* niet uit te sluiten, aldus het Hof, omdat vrijheid van auteurs in dit gebied ‘beteugeld’ is door technische beperkingen.

Doorontwikkelde vormgeving

Een auteur die zich bij het maken van een werk heeft laten inspireren door bestaande voorwerpen kan slechts auteursrechtelijke bescherming krijgen tot de creatieve elementen die hij of zij zelf heeft toegevoegd (r.o. 79). Dat is logisch: de uit eerdere werken overgenomen elementen berusten immers als zodanig niet op vrije, creatieve keuzen van de auteur, al kan de creatieve keuze van die auteur zich in dergelijke gevallen wel uitstrekken tot de specifieke *keuze en combinatie* van de overgenomen individuele elementen. Dat sluit aan bij de bescherming die naar Nederlands recht van oudsher wordt toegekend aan ‘bewerkingen’ van bestaande werken.

Bij een auteur die zichzelf herhaalt, speelt dit niet, zo verduidelijkt het Hof in r.o. 79. Dat een auteur bepaalde creatieve elementen van zijn of haar werk ook al in eerder werk had uitgedrukt doet er niet aan af dat ook het nieuwe werk in volle omvang auteursrechtelijk beschermd is. Die creatieve elementen blijven immers steeds, ondanks de herhaling ervan, de persoonlijkheid van de auteur weerspiegelen. Een auteur kan dus in ieder geval niet door zijn eigen ‘vormgevingserfgoed’ worden dwarsgezet: Latere varianten van eerder werk van een auteur kunnen dus niet slechts als ‘bewerking’ een beperkte bescherming krijgen.²⁶ Voor zover uit het arrest *Philips/Lidl* van de Hoge Raad iets anders volgt, is dat nu van tafel.²⁷ Onduidelijk is nog wat de situatie is als het auteursrecht op het oorspronkelijke werk van de ene auteur en het auteursrecht op een latere bewerking ervan door een andere auteur in één hand komen. Volgens de Hoge Raad mogen het origineel en de bewerking dan niet tot één geheel worden versmolten; het Hof heeft zich over die vraag in *Mio* niet uitgelaten.

Bescherming van delen van werken

Ook delen van een groter geheel kunnen zelfstandig als werk auteursrechtelijk beschermd zijn. Die regel lag al besloten in *Infopaq*, waarin het ging om de reproductie van delen van zinnen uit een kranten-

artikel. Het Hof verduidelijkt nu dat ‘componenten van een gebruiksvoorwerp’ op zichzelf als werk beschermd kunnen zijn (r.o. 66). Er is dus geen regel die meebrengt dat alleen het uiterlijk van een voorwerp als geheel een beschermd werk kan zijn: het auteursrecht kan evengoed worden ingeroepen voor een geïsoleerd deel ervan. Daarvoor geldt ‘dezelfde regeling’ als voor het voorwerp in zijn geheel: het vereiste van de eigen intellectuele schepping dus. Dat die componenten volgens het Hof ‘als dusdanig de oorspronkelijkheid van het volledige werk’ in zich moeten dragen lijkt me ongelukkig geformuleerd: als componenten van voorwerpen aan dezelfde regeling zijn onderworpen als het voorwerp als geheel, dan is voor zelfstandige bescherming van een component immers voldoende dat die component zelf uitdrukking geeft aan vrije en creatieve keuzen van de auteur en daarmee de persoonlijkheid van de auteur weerspiegelt. Niet vereist is dat het bestanddeel in letterlijke zin het geheel van de vrije en creatieve keuzes die ten grondslag liggen aan het volledige werk in zich draagt.²⁸

Uit het arrest blijkt niet wat een ‘component’ van een voorwerp precies is. Aan te nemen valt dat een rechthebbende dergelijke componenten zelf mag definiëren zolang zij maar duidelijk kunnen worden geïdentificeerd in de zin van het *Levola*-arrest. Of dat ook meebrengt dat een zelfstandig beschermde ‘component’ een zekere interne samenhang moet vertonen of anderszins moet zijn af te bakenen van het voorwerp als geheel is in *Mio* niet beslist.²⁹

Inbreuk en beschermingsomvang

Het Hof overweegt ten slotte dat de geharmoniseerde exclusieve rechten van de auteur (reproductie, distributie en mededeling aan het publiek) zich uitstrekken tot alle gevallen waarin (1) oorspronkelijke creatieve elementen van het werk zonder toestemming van de auteur zijn gebruikt, en (2) die elementen op herkenbare wijze in het beweerdelijk inbreukmakende voorwerp zijn overgenomen (r.o. 86). Er moet dus ontlening zijn (want zonder toestemming gebruikt) en herkenbare overname van creatieve elementen. Loutere navolging van een trend of artistieke stroming levert geen inbreuk op indien er geen concreet identificeerbare creatieve elementen van een ander werk zijn overgenomen (r.o. 90).³⁰

De bescherming van de geharmoniseerde rechten reikt met deze interpretatie veel verder dan het reproduceren, distribueren of mededelen van integrale werken of letterlijke ‘delen’ ervan (zoals een fragment van een tekst, film of lied). De auteur kan op grond van het geharmoniseerde recht optreden in alle gevallen waarin een voorwerp wordt gereproduceerd, gedistribueerd of meegedeeld waarin ‘creatieve elementen’ van zijn of haar werk op herkenbare wijze zijn overgenomen. Dat kan dus ook gaan om één of enkele van de individuele elementen die de creativiteit van de auteur in het werk uitdrukken zonder dat in letterlijke zin ‘delen’ (‘fragmenten’) van het totale werk worden overgenomen. Het geharmoniseerde recht strekt zich aldus uit tot gevallen die naar Nederlands recht (en in art. 12 van de Berner Conventie) als ‘bewerkingen’ worden aangeduid: materie

²⁶ Complicaties zouden wellicht kunnen ontstaan in bijzondere gevallen waarin het eerdere werk van een auteur een kortere beschermingsduur zou hebben dan het jongere (voortbouwende) werk van diezelfde auteur. In de regel knoopt de beschermingsduur echter aan bij het leven van de auteur, zodat de beschermingsduur voor alle werken van een auteur dezelfde is. Op de situatie bij fictief makerschap werpt het arrest geen licht.

²⁷ HR 7 juli 2023, ECLI:NL:HR:2023:1070 (*Philips/Lidl*), NJ 2023/323, m.nt. Verkade.

²⁸ In HvJ EU 16 juli 2009, C-5/08, ECLI:EU:C:2009:465 (*Infopaq*), r.o. 48, heet het dan ook dat het ‘bestanddeel [...] als dusdanig uitdrukking geeft aan de eigen intellectuele schepping van de auteur’.

²⁹ Vgl. voor de bescherming als ongeregistreerd model van delen van openbaar gemaakte voortbrengselen de eis van duidelijke herkenbaarheid in HvJ EU 28 oktober 2021, C-123/20, ECLI:EU:C:2021:889 (*Ferrari/Mansory Design*).

³⁰ Dat stemt overeen met HR 29 december 1995, ECLI:NL:HR:1995:ZC1942 (*Decaux/Mediamax*), zij het de toets van het ‘op voldoende eigen wijze uitdrukking geven’ niet terugkomt.

die voortbouwt op bestaand creatief werk, daaraan wat toevoegt of ervan wat weghaalt, zaken wijzigt enzovoorts maar waarbij de creatieve arbeid van de oorspronkelijke auteur in de bewerking blijft doorwerken. In de Nederlandse rechtspraak werd deze harmonisatie overigens al vaker aangenomen.³¹ Of met *Mio* het leerstuk van de bewerking hiermee ook uitputtend is geharmoniseerd, wordt in de bijdrage van Peter Teunissen elders in dit blad uitvoerig besproken.

Het Hof baseert zijn uitleg van het inbreukcriterium in de eerste plaats op het arrest *Infopaq*. Dat ging inderdaad om inbreuk op het reproductierecht door overname van een (klein) deel van een werk. Maar *Infopaq* zag op een fragment van een tekst, een 'deel' van een werk in letterlijke zin dus, dat op zichzelf aan het criterium van de eigen intellectuele schepping kon voldoen. Nu breidt het Hof de *Infopaq*-regel uit naar het overnemen van 'creatieve elementen' die niet zozeer als individualiseerbaar fragment deel uitmaken van het gehele werk maar eerder als abstracte uitdrukking van de persoonlijkheid van de auteur door het hele werk aanwezig kunnen zijn. Met *Mio* geeft het Hof dus een brede toepassing aan *Infopaq*. Met de introductie van 'herkenbaarheid' maakt deze toets, die het Hof specifiek voor het fonogrammenrecht ontwikkelde,³² voor het eerst zijn entree in het auteursrecht.

Het op herkenbare wijze overnemen van 'creatieve elementen' komt conceptueel overeen met het overnemen van 'auteursrechtelijk beschermde trekken' dat centraal staat in de rechtspraak van de Hoge Raad over verveelvoudiging en bewerking. De Hoge Raad voegt daaraan toe dat het overnemen van 'auteursrechtelijk beschermde trekken' bij werken van toegepaste kunst alleen dan inbreuk oplevert indien origineel en nabootsing ten gevolge van dat overnemen ook naar 'totaalindrukken' overeenstemmen. Volgens het Hof kan echter een vergelijking van de door origineel en nabootsing gewekte 'algemene indruk' niet doorslaggevend zijn voor de beoordeling van een inbreuk, omdat dit een modelrechtelijke toets is (en dus, kennelijk om die reden, in het auteursrecht geen rol mag spelen). Uit r.o. 87 volgt dat inbreuk moet worden aangenomen zodra creatieve elementen op herkenbare wijze zijn overgenomen, zonder dat daarbij nog – zoals de Hoge Raad wel doet – de voorwaarde mag worden gesteld dat origineel en nabootsing ten gevolge van die overname ook *naar totaalindrukken* overeenstemmen. Omgekeerd zal in gevallen waarin naar 'oud' Nederlands recht de totaalindrukken overeenstemmend werden geacht logischerwijs ook sprake zijn van herkenbare overname van creatieve elementen in de door het Hof bedoelde zin: dat

de totaalindrukken overeenstemmen ten gevolge van het overnemen van auteursrechtelijk beschermde trekken impliceert immers dat die trekken in ieder geval op herkenbare wijze zijn overgenomen.

De 'mate van oorspronkelijkheid' is niet relevant voor de beoordeling van inbreuk op een auteursrecht, zie r.o. 88. Dat betekent dat er in het auteursrecht niet zoiets is als een 'beschermingsomvang' die al gelang de mate van oorspronkelijkheid van het werk kan variëren van 'ruim' naar 'beperkt' – een opvatting die in het arrest *Painer* al besloten lag.³³ Die opvatting past goed in het in de rechtspraak van het Hof ontwikkelde systeem waarbij het voor auteursrechtelijke bescherming niet aankomt op het volgens een kwalitatieve maatstaf gemeten creatieve gehalte van een werk. Zodra een voorwerp het resultaat is van creatieve activiteit en dus aan de criteria voor auteursrechtelijke bescherming voldoet, moet dat voorwerp de bescherming van het auteursrecht in volle omvang toekomen, zo verduidelijkt het Hof, ongeacht de mate van creatieve vrijheid waarover de auteur bij het maken van het voorwerp beschikte. Dat laat overigens onverlet dat een auteur bij een grotere ruimte voor creatieve activiteit wel meer vrije en creatieve keuzen in het werk zal kunnen uitdrukken en aldus op een groter aantal manieren zijn persoonlijkheid in het werk kan doen weerspiegelen, zodat ook sneller sprake zal kunnen zijn van de herkenbare overname van creatieve elementen van het werk. In die zin zullen er dus werken met een 'dun' of juist 'ruim' auteursrecht blijven bestaan.

Literatuur

Ondanks dat het Hof in *Mio* nauw aansluit bij zijn eerdere rechtspraak, kan het arrest rekenen op aanzienlijke academische en praktische belangstelling. Het is in Nederland reeds uitvoerig besproken door Torenbosch³⁴ en geannoteerd door Visser.³⁵ In Duitsland – waar de drempel voor de bescherming van werken van toegepaste kunst van oudsher hoger ligt³⁶ – zijn inmiddels commentaren verschenen van Nordemann,³⁷ Abrar,³⁸ en Raue.³⁹ Verwezen zij verder naar de algemene beschouwing van Berlage.⁴⁰ In de voorliggende editie van dit blad is onder de titel 'Totaalindrukken in de schaduw van het reproductierecht' een bijdrage van Peter Teunissen over de betekenis van *Mio* voor het reproductierecht opgenomen.

Allard Ringnalda*

* Mr. A. Ringnalda is advocaat te Amsterdam en redacteur van dit blad.

31 Zie o.a. Hof Den Haag 2 februari 2016, ECLI:NL:GHDHA:2016:217 (*DC/Forax*), r.o. 4.3; Rb. Gelderland 2 november 2022, ECLI:NL:RBGEL:2022:6160 (*Philips/Hesdo*).

32 HvJ EU 29 juli 2019, C-476/17, ECLI:EU:C:2019:624.

33 Aldus ook Hugenholtz in zijn NJ-noot onder dat arrest (NJ 2013/66).

34 J.R. Torenbosch, 'Het Mio-arrest: PW = EIS ≠ EOK&PS', *IER* 2026/3.

35 AA 2026/0135

36 Zie ook A. Ringnalda, 'Terugblik Vormgevingsbescherming 2024-2025', *BIE* 2025/5, p. 210-226 en C. Vrendenburg, 'Loopt het Bundesgerichtshof met Birkenstock uit de pas?', *IER* 2025/17, inzake de *Birkenstock*-uitspraken van het Duitse Bundesgerichtshof.

37 A. Nordemann, 'Das Ende von Gestaltungshöhe und Gesamteindruck im Urheberrecht', *GRUR* 2026, 23.

38 S. Abrar, 'Die Originalitäts- und Verletzungsprüfung bei Werken der angewandten Kunst im Urheberrecht nach der "Mio/konektra"-Entscheidung des EuGH', *GRUR-Prax* 2026, 4.

39 B. Raue, 'Der objektive Werkbegriff und Schutzzumfang des Unionsurheberrechts', *ZUM* 2026, 73.

40 C. Berlage, 'Originality after *Mio/konektra*: arguing copyright protection under the 'author's own intellectual creation' standard', *JIPLP* 2026/3, p. 171-177.